

I. TURİZM REHBERLİĞİ KONGRESİ ÖZET BİLDİRİ KİTABI

ISBN: 978-605-2323-91-5

Editörler

Prof. Dr. Necdet HACIOĞLU

Prof. Dr. Cevdet AVCIKURT

I. TURİZM REHBERLİĞİ KONGRESİ

ONUR KURULU

Ünvanı, Adı Soyadı

Prof. Dr. Kerim ÖZDEMİR
Prof. Dr. Cevdet AVCIKURT

Kurumu

Balıkesir Üniversitesi Rektörü
Balıkesir Üniversitesi Turizm Fakültesi Dekanı

KONGRE BAŞKANI

Prof. Dr. Necdet HACIOĞLU
Balıkesir Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği Bölüm Başkanı

KONGRE DÜZENLEME KURULU

Ünvanı, Adı Soyadı

Prof. Dr. Necdet HACIOĞLU
Doç. Dr. Özlem KÖROĞLU
Doç. Dr. Sebahattin KARAMAN
Doç. Dr. Nuray TETİK DİNÇ
Dr. Öğr. Üyesi Seda ŞAHİN
Arş. Gör. Arzu KILIÇ
Arş. Gör. Hasret ULUSOY YILDIRIM

Kurumu

Balıkesir Üniversitesi Turizm Fakültesi Öğretim Üyesi
Balıkesir Üniversitesi Turizm Fakültesi Öğretim Üyesi
Balıkesir Üniversitesi Turizm Fakültesi Öğretim Üyesi
Balıkesir Üniversitesi Turizm Fakültesi Öğretim Üyesi
Balıkesir Üniversitesi Turizm Fakültesi Öğretim Üyesi
Balıkesir Üniversitesi Turizm Fakültesi Öğretim Elemanı
Balıkesir Üniversitesi Turizm Fakültesi Öğretim Elemanı

KONGRE SEKRETERYASI

Ünvanı, Adı Soyadı

Arş. Gör. Arzu KILIÇ
Arş. Gör. Hasret ULUSOY YILDIRIM

Kurumu

Balıkesir Üniversitesi Turizm Fakültesi Öğretim Elemanı
Balıkesir Üniversitesi Turizm Fakültesi Öğretim Elemanı

BİLİM KURULU

- Prof. Dr. A. Celil ÇAKICI
Prof. Dr. Abdullah KARAMAN
Prof. Dr. Abdullah TANRISEVDİ
Prof. Dr. Adnan TÜRKSOY
Prof. Dr. Ahmet AKTAŞ
Prof. Dr. Akın AKSU
Prof. Dr. Ali Kemal GÜRBÜZ
Prof. Dr. Alp TİMUR
Prof. Dr. Asım SALDAMLI
Prof. Dr. Atilla AKBABA
Prof. Dr. Azize HASSAN
Prof. Dr. Beykan ÇİZEL
Prof. Dr. Cengiz DEMİR
Prof. Dr. Cevdet AVCIKURT
Prof. Dr. Derman KÜÇÜKALTAN
Prof. Dr. Düriye BOZOK
Prof. Dr. Ebru GÜNLÜ KÜÇÜKALTAN
Prof. Dr. Füsun İSTANBULLU DİNÇER
Prof. Dr. H. Suavi AHİPAŞAOĞLU
Prof. Dr. İsmail GEZGİN
Prof. Dr. İsmail KIZILIRMAK
Prof. Dr. İzzet GÜMÜŞ
Prof. Dr. Kasım İNCE
Prof. Dr. Kemal BİRDİR
Prof. Dr. Kemal KANTARCI
Prof. Dr. Kurban ÜNLÜÖNEN
Prof. Dr. Kurtuluş KARAMUSTAFA
Prof. Dr. Medet YOLAL
Prof. Dr. Meryem AKOĞLAN KOZAK
Prof. Dr. Muharrem TUNA
Prof. Dr. Necdet HACIOĞLU
Prof. Dr. Oğuz TÜRKAY
Prof. Dr. Orhan AKOVA
Prof. Dr. Orhan BATMAN
Prof. Dr. Orhan İÇÖZ
Prof. Dr. Osman Avşar KURGUN
Prof. Dr. Osman Eralp ÇOLAKOĞLU
Prof. Dr. Ozan BAHAR
Prof. Dr. Öcal USTA
Prof. Dr. Saim ATEŞ
Prof. Dr. Saime ORAL
Prof. Dr. Salih KUŞLUVAN
Prof. Dr. Semra GÜNAY AKTAŞ
Prof. Dr. Şule AYDIN
Prof. Dr. Yaşar SARI
Prof. Dr. Zafer ÖTER
Prof. Dr. Zeynep ASLAN
Doç. Dr. Ahmet BAYTOK
Doç. Dr. Ahmet KÖROĞLU
Doç. Dr. Barış ERDEM
Doç. Dr. Bayram ŞAHİN
Doç. Dr. Burhan AYDEMİR
Doç. Dr. Burhan KILIÇ

Doç. Dr. Burhanettin ZENGİN
Doç. Dr. Cafer TOPALOĞLU
Doç. Dr. Canan TANRISEVER
Doç. Dr. Elbeyi PELİT
Doç. Dr. Emrah ÖZKUL
Doç. Dr. Esin ÖZKAN
Doç. Dr. Fatma Özlem GÜZEL
Doç. Dr. Gökçe YÜKSEK
Doç. Dr. Hasan Hüseyin SOYBALI
Doç. Dr. Işıl ÖZGEN
Doç. Dr. İbrahim GİRİTLİOĞLU
Doç. Dr. İbrahim YILMAZ
Doç. Dr. İsmet KAYA
Doç. Dr. Kamil UNUR
Doç. Dr. Kazım Ozan ÖZER
Doç. Dr. Kutay OKTAY
Doç. Dr. Lütü ATAY
Doç. Dr. M. Oğuzhan İLBAN
Doç. Dr. Mehmet Han ERGÜVEN
Doç. Dr. Mehmet SARIOĞLAN
Doç. Dr. Meltem CABER
Doç. Dr. Murat ÇUHADAR
Doç. Dr. Murat DOĞDUBAY
Doç. Dr. Murat YEŞİLTAŞ
Doç. Dr. Nilgün AVCI
Doç. Dr. Nuray TETİK DİNÇ
Doç. Dr. Önder MET
Doç. Dr. Özlem KÖROĞLU
Doç. Dr. Rahman TEMİZKAN
Doç. Dr. Saadet Pınar TEMİZKAN
Doç. Dr. Sabah BALTA
Doç. Dr. Sebahattin KARAMAN
Doç. Dr. Sevda BİRDİR
Doç. Dr. Uysal YENİPİNAR
Doç. Dr. Volkan ALTINTAŞ
Doç. Dr. Yusuf AYMANKUY
Dr. Öğr. Üyesi Engin TAŞKIN
Dr. Öğr. Üyesi. Göksel Kemal GİRGIN
Dr. Öğr. Üyesi Gül ERKOL BAYRAM
Dr. Öğr. Üyesi. Gülay ÖZDEMİR YILMAZ
Dr. Öğr. Üyesi Kamil YAĞCI
Dr. Öğr. Üyesi Kaplan UĞURLU
Dr. Öğr. Üyesi Özlem ALTUNÖZ
Dr. Öğr. Üyesi S. Banu YILDIZ
Dr. Öğr. Üyesi Seçkin ESER
Dr. Öğr. Üyesi Seda ŞAHİN
Dr. Öğr. Üyesi Sinan GÖKDEMİR
Dr. Öğr. Üyesi Ş. Okan MERCAN
Dr. Öğr. Üyesi Şehnaz DEMİRKOL
Dr. Öğr. Üyesi Yasin KELEŞ
Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin PAMUKÇU

SPONSORLAR

BALIKESİR
BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYESİ

EDREMİT MYO

ÖNSÖZ

Balıkesir Üniversitesi Turizm Fakültesi 1438 Sayılı Kanuna göre 1975 yılında Bursa İktisadi ve İdari Bilimler Akademisine bağlı olarak Balıkesir İşletmecilik ve Turizm Yüksekokulu adıyla kurulmuştur. 1982 yılına kadar İşletmecilik ve Turizm bölümlerinde öğretim yapılmıştır. 2547 Sayılı kanun ile yüksekokul, ad ve statü değiştirilerek Uludağ Üniversitesi Balıkesir Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu adını almıştır. Daha sonra Yüksekokul 1992 yılında çıkan 3837 sayılı kanunla kurulan Balıkesir Üniversitesine bağlı olarak Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu adını aldıktan sonra 25 Nisan 2013 tarihinde Resmi Gazete'de yer alan 2013/4459 sayılı kararla kapatılmış ve Balıkesir Üniversitesi Turizm Fakültesi olarak eğitim-öğretim faaliyetlerini halen sürdürmektedir. Balıkesir Üniversitesi Turizm Fakültesi, turizm öğretiminde 43 yıllık parlak geçmişi, çağdaş eğitim ortamı, güçlü akademik kadrosuyla Türkiye'de turizm eğitim ve öğretimi ile özdeşleşmiştir.

Fakültede 1998-1999 Eğitim-Öğretim yılından itibaren Konaklama İşletmeciliği, Seyahat İşletmeciliği ve Turist Rehberliği programında eğitim-öğretim yapılmıştır. Fakültemizde Turizm Rehberliği Bölümü, modern eğitim ve öğretim ortamlarını öğrencilerine sunarak, ulusal ve uluslararası ortamda öğrencilerini rakipleriyle yarışacak şekilde yetiştirmektedir. Turizm Rehberliği Bölümünün amacı, bilimsel ve kaliteli bir eğitim öğretim sağlamak suretiyle turizm sektörü için nitelikli turist rehberleri, iş görenler, orta ve üst kademe yönetici adayları yetiştirmektir.

43 yıldır turizm eğitimi veren, parlak geçmişi, güçlü akademik kadrosu ve yaşattığı ruh ile bir marka olan Balıkesir Üniversitesi Turizm Fakültesi bünyesinde yapılan Turizm Rehberliği Kongresi, alanında uzmanlaşmış akademisyenleri, sektör temsilcilerini ve turist rehberlerini buluşturmuş bunun yanı sıra turizm rehberliği alanına büyük katkı sağlamıştır.

Bu yıl Türkiye'de bir ilki gerçekleştirmiş olmanın mutluluğunu yaşamaktayız. Turizm Rehberliği Kongresi 27-28 Nisan 2018 tarihlerinde Turizm Fakültesi Dekanlığı ve Turizm Rehberliği Bölümü tarafından ilk kez düzenlenmiştir. 1998 yılında açılan ve 20. yılında Turizm Rehberliği Kongresine ev sahipliği yapan Turizm Rehberliği Bölümü olarak sizleri ağırlamaktan onur duyduğumuzu belirtmek isteriz. Yoğun ilgi gören kongrede incelenen konuların daha sonra yapılacak olan turizm rehberliği kongrelerine temel oluşturacağı ümit edilmektedir. I. Turizm Rehberliği Kongresi'ne ev sahipliği yapmamıza vesile olan ve bizi destekleyen Rektörümüz Sayın Prof. Dr. Kerim ÖZDEMİR'e ve Dekanımız Sayın Prof. Dr. Cevdet AVCIKURT'a teşekkürlerimizi sunarız. Ayrıca bu önemli kongrenin hazırlanmasında emeği geçen tüm akademisyenlere, kurumlara, sektör temsilcilerine ve öğrencilere üniversitemiz ve fakültemiz adına teşekkür ederiz.

Kongre Başkanı
Prof. Dr. Necdet HACIOĞLU

İÇİNDEKİLER

SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL MİRAS UNSURLARININ TURİSTLERE AKTARILMASININ TURİST REHBERLERİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	1
TURİST REHBERLERİNİN SOSYAL MEDYA KULLANIMLARINA YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA: ÇANAKKALE REHBERLER ODASI ÖRNEĞİ.....	2
TURİZM REHBERLİĞİ ÖĞRENCİLERİNİN EFES ANTİK KENTİNİ ZİYARET ETME DURUMLARINA GÖRE DESTİNASYON KİŞİLİĞİ ALGISI.....	3
TURİZM REHBERLİĞİ BÖLÜMÜ LİSANS ÖĞRENCİLERİNİN TURİZM SEKTÖRÜ VE PROFESYONEL TURİZM REHBERLİĞİ MESLEĞİ SEÇİMLERİ İLE İLGİLİ UNSURLAR.....	4
MOTİF VE SAYILARIN REHBER ANLATIMLARINDAKİ YERİ	5
TURİST REHBERLERİNİN BAKIŞ AÇISIYLA TÜRKİYE'DE YAŞANAN OLUMSUZ GÜNCEL GELİŞMELERİN MESLEĞE ETKİLERİ VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ.....	6
TURİST REHBERLERİ BİRLİĞİ'NİN (TUREB) 2017 YILI DENETİM RAPORLARININ İNCELENMESİ.....	7
TURİZMİN YEREL HALK ÜZERİNE ETKİLERİ: TURİST REHBERLERİ PERSPEKTİFİNDEN BİR DEĞERLENDİRME.....	8
OSMANLI DÖNEMİ TARİHİ MEZARLIKLARI, CAMİ HAZİRELERİ VE TÜRBELERİN KÜLTÜR TURİZMİNDE YENİ ROTALAR OLARAK BELİRLENMESİ. İSTANBUL EYÜP SULTAN ÖRNEĞİ.....	9
REHBER ADAYLARI GÖZÜNDEN TURİST REHBERLİĞİ BÖLÜMLERİ DERS PROGRAMLARI VE UYGULAMALARDAKİ YANLIŞLIKLAR.....	10
TURİST REHBERİ ADAYLARININ "TURİST REHBERİ" KAVRAMINA İLİŞKİN İLERİ SÜRDÜKLERİ METAFORLAR.....	11
VIP TURLARDA TURİST REHBERLİĞİ: İSTANBUL ÖRNEĞİ.....	12
TURİST REHBERLERİNİN TÜKENMİŞLİK BOYUTLARININ İNCELENMESİ: ÇANAKKALE REHBERLER ODASI ÖRNEĞİ.....	13
TURİZM REHBERLİĞİ LİSANSÜSTÜ EĞİTİMİNİN AKADEMİSYENLER VE PROFESYONEL TURİST REHBERLERİNİN BAKIŞ AÇISIYLA DEĞERLENDİRİLMESİ.....	14
ALAN KILAVUZLUĞU UYGULAMASINA YÖNELİK AKADEMİSYEN GÖRÜŞLERİNİN BELİRLENMESİ.....	15
2005- 2017 YILLARI ARASINDA DÜNYA'DA VE TÜRKİYE'DE TURİZM REHBERLİĞİ'NİN GELİŞİMİ.....	16
YABANCI DİL BİLGİSİ SEVİYE TESPİT SINAVINA (YDS) YÖNELİK TUTUM: TURİZM REHBERLİĞİ ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA.....	17
TURİZM REHBERLİĞİ BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN MEZUNİYET SONRASI SEKTÖREL TUTUMLARININ BELİRLENMESİ: ÇEŞME TURİZM VE OTELCİLİK YÜKSEKOKULU ÖRNEĞİ.....	18
SEMAVİ DİNLERDE BİREYLERİN YEMEK KAVRAMINA YÜKLEDİKLERİ METAFORLAR VE TURİST REHBERLERİ.....	19
TURİSTLERİN YEREL YİYECEKLERİ DENEYİMLEMESİNDE TUR(İST) REHBERLERİNİN ROLÜ.....	20
TURİZM REHBERLİĞİ EĞİTİMİ ALAN ÖĞRENCİLERİN EKOLOJİK AYAK İZİ FARKINDALIKLARI.....	21
REHBER BAKIŞ AÇISIYLA HELAL TURİZM.....	22
TURİZM REHBERLİĞİ EĞİTİMİNİN SORUNLARI: ÇÖZÜM ÖNERİLERİ VE ÇÖZÜMSÜZLÜKLER.....	23
ARKEOLOJİK VE TURİSTİK BİR TARİH TASARIMI OLARAK MANİSA'DAKİ SPİL DAĞI'NIN ADININ FİZİKSEL COĞRAFYA VE DİLBİLİMSEL TEMELLİ ETİMOLOJİSİ.....	24
SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL MİRASIN TANITILMASINDA TURİST REHBERLERİNİN ÖNEMİ.....	25
TURİST REHBERLİĞİ YURTIÇI UYGULAMA GEZİLERİNDE EĞİTİM, TUR KALİTESİ VE TUR MEMNUNİYETİ: ÖĞRENCİLER ÜZERİNDE GÖRGÜL BİR ARAŞTIRMA.....	26
KİŞİLİK ÖZELLİKLERİNİN KARIYER PLANLAMASINA ETKİSİ: TURİZM REHBERLİĞİ BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİ ÖRNEĞİ.....	27
PAKET TURLARIN VE PROFESYONEL TURİST REHBERLİĞİ MESLEĞİNİN BALIKESİR TURİZMİNİN GELİŞİMİNDEKİ ÖNEMİ.....	28
TURİST REHBERLERİNE YÖNELİK ETİK DIŞI DAVRANIŞLAR: ANTALYA İLİ ÖRNEĞİ.....	29

ÇOK KÜLTÜRLÜLÜK ÇERÇEVESİNDE TURİZM REHBERLİĞİ YÖNÜYLE İZMİR'DEN BİR İNANÇ TURİZMİ DEĞERİ: AZİZ POLİKARİUS (ST. POLYCARPE).....	30
TURİST REHBERİNİN NİTELİK VE ÖZELLİKLERİ: FETHİYE GÜNÜBİRLİK KÜLTÜR TURU ÖRNEĞİ.....	31
KADROLU BELGELİ TURİST REHBERİ ÇALIŞTIRAN A GRUBU SEYAHAT ACENTELERİNDE ÖRGÜTSEL YETENEKLERİN ÜRÜN ODAKLI FARKLILAŞTIRMA STRATEJİSİNE ETKİSİ.....	32
TURİST REHBERLİĞİ MESLEKİ ETİK İLKELERİ ÜZERİNE KARŞILAŞTIRMALI BİR ARAŞTIRMA.....	33
TURİST REHBERİ ADAYLARININ TURİST REHBERLİĞİ EĞİTİMİ VE MESLEĞE KABUL ŞARTLARINA KARŞI TUTUMU.....	34
TURİST REHBERLERİNİN ANLATIMLARININ ZENGİNLEŞTİRİLMESİNDE SEYAHATNAMELERİN KULLANILMASI: ESKİŞEHİR ÖRNEĞİ.....	35
TURİZM REHBERLİĞİ BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN “TURİZM REHBERLİĞİ MESLEĞİNE” İLİŞKİN GELİŞTİRDİKLERİ METAFORLARIN KARŞILAŞTIRILMASI (BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ).....	36
TÜRKİYE'DE TURİST REHBERLİĞİ LİSANS PROGRAMLARININ SAYISAL AÇIDAN YAPISAL VE COĞRAFİK DEĞERLENDİRMESİ (MART 2018).....	37
İNANÇ TURİZMİ BAĞLAMINDA KİLİSE VE HAVRALAR: İZMİR ÖRNEĞİ.....	38
TURİST REHBERLERİNİN MOTİVASYONUNU ETKİLEYEN KİŞİSEL ÖZELLİKLER VE MESLEĞİN YAPISAL İŞ ÖZELLİKLERİ.....	39
TURİST REHBERLİĞİ MESLEK ETİK KURALLARI VE TÜRKİYE'DEKİ MESLEK ÖRGÜTLERİNİN ALGISI	40
TURİZM REHBERLİĞİ UZMANLAŞMA EĞİTİMİNDE FARKINDALIK YARATMA: TURİZM PAYDAŞLARINA YÖNELİK BİR DURUM ÇALIŞMASI.....	41
TURİST REHBERLERİNİN İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ İLE İLGİLİ SORUNLARI VE ÇÖZÜM ÖNERİLER.....	42
ÖĞRENCİLERİN AKADEMİK BAŞARISI İLE ÖRGÜTSEL FAKTÖRLERİN İLİŞKİSİ: TURİZM REHBERLİĞİ EĞİTİMİ ALAN ÖĞRENCİLER ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA.....	43
TURİST REHBERLİĞİNDE UZMANLAŞMA: KAPADOKYA BÖLGESİ ÜZERİNE NİTEL BİR ARAŞTIRMA.....	45
TURİST DENEYİMİNDE PROFESYONEL TURİST REHBERLERİNİN ROLÜ.....	46
TÜRKİYE'DEKİ PROFESYONEL TURİST REHBERLERİNİN SORUNLARI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA.....	47
ALAN KILAVUZLUĞUNA YÖNELİK PAYDAŞ GÖRÜŞLERİ: ÇANAKKALE SAVAŞLARI GELİBOLU TARİHİ ALANI ÖRNEĞİ.....	48
2017 YILI TURİST REHBERLİĞİ ÖN LİSANS VE LİSANS EĞİTİMİNE YÖNELİK DEĞERLENDİRMELER.....	49
TURİZM REHBERLİĞİ ÖĞRENCİLERİNİN SÜREKLİ KAYGI DÜZEYLERİ İLE KARIYER GELECEKLERİ İLİŞKİSİ	50
TÜRKİYE'DE TURİST REHBERLİĞİ LİSANS PROGRAMLARINDAKİ AKADEMİK PERSONEL İSTİHDAMININ DEĞERLENDİRİLMESİ (MART 2018).....	51
TURİST REHBERLERİNİN YORUMLAYICI ROLLERİNE YÖNELİK ALGILARININ BETİMSSEL ANALİZ YÖNTEMİYLE BELİRLENMESİ.....	52
TURİST REHBERLERİNİN BENLİK SAYGISI DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ: ESKİŞEHİR ÖRNEĞİ.....	53
PAYLAŞMAK YA DA PAYLAŞMAMAK: BİR MESLEĞİN SONU MU?.....	54
MESLEĞE YENİ BAŞLAYAN TURİST REHBERLERİNİN KARŞILAŞTIKLARI MESLEKİ SORUNLAR.....	55
TURİST REHBERLERİNDE PERSONEL GÜÇLENDİRME UYGULAMALARININ İŞ DOYUMUNA ETKİSİ.....	56
TÜRKİYE TURİZM SEKTÖRÜNDE İRAN PAZARININ ÖNEMİ: TURİSTİK ÜRÜN ÇEŞİTLENDİRME KAPSAMINDA ANADOLU'DA PERSLER.....	57
LİSANS DÜZEYİNDE TURİZM REHBERLİĞİ EĞİTİMİ ALAN ÖĞRENCİLERİN STAJ UYGULAMALARINA YÖNELİK TUTUMLARININ BELİRLENMESİ.....	58
KAÇKAR DAĞI MİLLİ PARKI ALAN KILAVUZLARININ MESLEĞE YÖNELİK BEKLENTİ VE TUTUMLARI.....	59
TURİZM/TURİST REHBERLİĞİ BÖLÜMLERİNDE GASTRONOMİ EĞİTİMİ.....	60
KADIN REHBERLERİN TOPLUMSAL ROLLERİ VE ÇALIŞMA YAŞAMINDA KARŞILAŞTIKLARI CİNSİYET TEMELLİ SORUNLAR.....	61
TURİZM REHBERLİĞİ EĞİTİM SÜRECİNDE UZMANLAŞMA: GASTROREHBERLİK.....	62

KONSTANTİN VE HELENA TASVİRLERİNİN İNANÇ TURİZMİNDEKİ YERİ VE ÖNEMİ: KAPADOKYA ÖRNEĞİ.....	63
KÜLTÜREL FARKLILIKLARLA İLETİŞİM: PROFESYONEL TURİST REHBERLERİ BAZINDA BİR DEĞERLENDİRME.....	64
TURİST REHBERLERİNE YÖNELİK SANAL ŞİKÂyetLER: www.sikayetvar.com ÖRNEĞİ.....	65
TURİST REHBERLERİNİN LİDERLİK ROLLERİNE İLİŞKİN BAKIŞ AÇILARININ BELİRLENMESİ: ESKİŞEHİR ÖRNEĞİ.....	66
TURİST REHBERLERİNİN MUTFAK KÜLTÜRÜ HAKKINDAKİ BİLGİ DÜZEYLERİNİN DESTİNASYON REKABETÇİLİĞİNE KATKISINA DAİR ÇIKARIMLAR.....	67
MESLEKİ PROFESYONELLİK VE BİR MESLEK MENSUPLARI OLARAK TURİST REHBERLERİ.....	68

SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL MİRAS UNSURLARININ TURİSTLERE AKTARILMASININ TURİST REHBERLERİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Doç. Dr. Ali TÜRKER¹

Öğr. Gör. Gökhan KÖKSAL²

ÖZET

Somut Olmayan Kültürel Miras (SOKÜM), toplumların, grupların ve kimi durumlarda bireylerin kültürel miraslarının bir parçası olarak tanımladıkları uygulamalar, temsiller, anlatımlar, bilgiler, beceriler ve bunlara ilişkin araçlar, gereçler ve kültürel mekanlar olarak tanımlanmaktadır (UNESCO, 2003). Gelenekler, kıyafetler, el sanatları, mutfak kültürü, oyunlar gibi pek çok unsur SOKÜM tanımı kapsamında girmektedir. Turist rehberleri meslekleri gereği destinasyonda yaşanan kültürel değerleri turistlere aktarmakla sorumlu olan kişilerdir. Gerek kendi aktarımları ve gerekse destinasyonda yer alan olumlu veya olumsuz uygulamaların gözlemlenmesi ve değerlendirilmesi açısından turist rehberleri önemli bir meslek grubunu oluşturmaktadır. Bu çalışma SOKÜM unsurlarının aktarılması ve korunmasında yaşanan sorunların ve çözüm önerilerinin turist rehberleri tarafından değerlendirilmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu amaçla nitel araştırma yöntemlerinden açık uçlu soru formu tekniğine başvurulmuş ve 18 turist rehberine oluşturulan soru formu gönderilmiştir. Araştırmada genel olarak; SOKÜM konusunda turist rehberliği eğitiminde daha çok yer verilmesi gerektiği, gastronominin en çok ilgi gören SOKÜM unsuru olduğu, SOKÜM unsurlarının aktarılmasında kültürün metalaşmasının en önemli problemlerden biri olduğu sonuçlarına varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: SOKÜM, Kültürel Miras, Turist Rehberliği.

¹ Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, aturker@mu.edu.tr

² Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, gokhankokal@mu.edu.tr

TURİST REHBERLERİNİN SOSYAL MEDYA KULLANIMLARINA YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA: ÇANAKKALE REHBERLER ODASI ÖRNEĞİ

Barış YEŞİLDAĞ³

Dr. Öğr. Üyesi Hacı Mehmet YILDIRIM⁴

Dr. Öğr. Üyesi Sinan GÖKDEMİR⁵

Doç. Dr. Lütfi ATAY⁶

ÖZET

Günümüzde insanlar zamanlarının çoğunu internet ortamında geçirmektedir. Özellikle Web 2.0 teknolojisinin gelişimiyle kullanıcıların yalnızca internetteki içerikleri tüketen değil, aynı zamanda üreten rolüne de sahip olmasını sağlamıştır. Bu doğrultuda sosyal medya kullanıcıları internetin interaktif ve sosyal bir alan haline dönüşmesine katkıda bulunmuşlardır. Kişiler sosyal medyayı iletişim ve boş zamanı değerlendirmenin yanı sıra iş ile ilgili faaliyetlerde bulunmak için kullanmaktadırlar. Bu çalışmanın amacı Çanakkale Bölgesinde faaliyet gösteren turist rehberlerinin, sosyal medyayı kullanıp kullanmadıklarını, hangi sosyal medya araçlarını kullandıklarını ve sosyal medya araçlarını hangi amaçlarla kullandıklarını belirlemesidir. Bu amaçla araştırmacılar tarafından oluşturulan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak Çanakkale Rehberler Odası'na kayıtlı 15 turist rehberi ile yüz yüze görüşme gerçekleştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Medya, Turist Rehberi, Çanakkale Rehberler Odası.

³ Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, yesildagbaris@gmail.com

⁴ Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, hadjimehmet@gmail.com

⁵ Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, sinan.gokdemir@yahoo.com

⁶ Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, lutfiatay@yahoo.com

TURİZM REHBERLİĞİ ÖĞRENCİLERİNİN EFES ANTİK KENTİNİ ZİYARET ETME DURUMLARINA GÖRE DESTİNASYON KİŞİLİĞİ ALGISI

İbrahim İNANIR⁷

Doç. Dr. Nuray TETİK DİNÇ⁸

ÖZET

Dünya çapında turizm talebinde görülen artış ve talebin farklılaşması, destinasyon seçimini de zorlaştırmaktadır. Bu zorlu ve rekabet ortamında destinasyonların farklılaşması büyük önem taşımaktadır. Bu noktada destinasyonların yaşamlarını sürdürerek ayakta kalabilmeleri ve tercih edilebilirliklerinin artırılması açısından destinasyon kişiliği, güçlü bir pazarlama aracı olarak karşımıza çıkmaktadır. Marka kişiliği kavramının turizme uyarlanmış hali olan destinasyon kişiliği “insana ait kişilik özelliklerinin bir turizm destinasyonu ile ilişkilendirilmesi” şeklinde tanımlanmaktadır. Bu doğrultuda gerçekleştirilen araştırmanın amacı, turizm rehberliği bölümü öğrencilerinin Efes antik kentini ziyaret edenler ve etmeyenler arasındaki destinasyon kişiliği algılarını ortaya koymaktır. Bu amaç doğrultusunda veri toplamak amacıyla hazırlanan anket formunda Aaker (1997) tarafından geliştirilen marka kişiliği ölçeğinin destinasyona uyarlanmış hali olan destinasyon kişiliği ölçeği kullanılmıştır. Anket formu, 2017 yılı Nisan ile Mayıs ayları arasında Balıkesir Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği bölümünde okuyan 231 öğrenciye uygulanmıştır. Araştırma sonucunda Efes antik kentini ziyaret eden öğrenciler ile ziyaret etmeyen öğrenciler arasında tüm kişilik ifadelerinde istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Efes antik kentini ziyaret eden öğrencilerin, ziyaret etmeyen öğrencilere nazaran kişilik algıları daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bir diğer farklılık, öğrencilerin okudukları sınıf düzeyi arttıkça kişilik algılarının da artış gösterdiği şeklinde gerçekleşmiştir. Buna göre birinci sınıf öğrencilerle kıyaslandığında üçüncü ve dördüncü sınıf öğrenciler, Efes antik kentini daha gerçekçi, yararlı, neşeli, cesur, yaratıcı, çağdaş, zeki, üst sınıf, sevimli ve sağlam olarak değerlendirmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Destinasyon Kişiliği, Efes Antik Kenti, Turizm Rehberliği, Öğrenci.

⁷ Balıkesir Üniversitesi, inanir.ibrahim@gmail.com

⁸ Balıkesir Üniversitesi, ntefik80@yahoo.com

TURİZM REHBERLİĞİ BÖLÜMÜ LİSANS ÖĞRENCİLERİNİN TURİZM SEKTÖRÜ VE PROFESYONEL TURİZM REHBERLİĞİ MESLEĞİ SEÇİMLERİ İLE İLGİLİ UNSURLAR

Arş. Gör. Doğuş KILIÇARSLAN⁹

Arş. Gör. Adnan ÖZTÜRK¹⁰

Arş. Gör. Özge KOCABULUT¹¹

Doç. Dr. Meltem CABER¹²

ÖZET

Bu çalışma, lisans düzeyinde turizm rehberliği eğitimi görmekte olan öğrencilerin turizm sektörü ve turizm rehberliği mesleği seçimleri ile ilgili unsurların önem derecesini tespit etmek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu amaçla Akdeniz Üniversitesi Turizm Fakültesi'nde eğitim almakta olan 181 Turizm Rehberliği Bölümü öğrencisinin hedef kitle olarak seçildiği bir anket çalışması gerçekleştirilmiştir. Turizm sektörünü ve turizm rehberliği mesleğini seçme kararı ile ilgili unsurlar, daha önce hemşirelik alanında yapılmış olan bir araştırmada kullanılmış olan ve 35 adet önermeden oluşan Sağlık Sektöründe Kariyer Tercihi ve Hemşirelik Kariyer Seçimi ölçeklerinin, turizm sektörüne ve rehberlik mesleğine uyarlanması ile oluşturulmuştur. Yapılan araştırma ile Turizm Rehberliği Bölümü'nün 1.,2.,3., ve 4. sınıflarında eğitim görmekte olan öğrencilerden 77 anket geri dönüşü sağlanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre turizm rehberliği mesleğinin doğası, öğrencilerin meslek seçiminde en önemli unsurdur. Öğrencilerin turizm rehberliği mesleği ile ilgili geçmiş deneyimleri ise meslek seçiminde en az göz önüne alınan husustur. Öğrencilerin başlıca sektör ve meslek seçim nedenleri benzerlik göstermektedir. Bu durum, öğrencilerin turizm rehberliği mesleğini turizm sektörünün sunduğu önemli kariyer alanlarından biri olarak kabul ettiklerini göstermektedir.

Anahtarlar Kelimeler: Beslenme ve Önemi, Beslenmenin Tarihçesi, Mutfak kültürü, Restoran.

⁹ Akdeniz Üniversitesi, doguskilicarslan@akdeniz.edu.tr

¹⁰ Akdeniz Üniversitesi, adnanozturk@akdeniz.edu.tr

¹¹ Pamukkale Üniversitesi,kozge@pau.edu.tr

¹² Akdeniz Üniversitesi, meltemcaber@akdeniz.edu.tr

MOTİF VE SAYILARIN REHBER ANLATIMLARINDAKİ YERİ

Doç. Dr. Canan TANRISEVER¹³

Arş. Gör. Dilara Eylül KOÇ¹⁴

Şükran ALIÇ¹⁵

ÖZET

Motif ve sayılara yüklenen anlamlar mitolojik dönemden günümüze bazı değişimlere uğrasa da hep var olmuştur. Bu anlamlar sözlü ya da yazılı olarak nesilden nesile aktarılmış böylece insanların kültürel mirasları olmuştur. Rehberlerin temel amaçlarından olan kültür aktarımında motif ve sayılar her zaman yer almıştır. Tur kapsamında ziyaret edilen yapıların anlatımında özellikle bazı motif ve sayıları anlatmak gerekmektedir. Bu nedenle çalışmanın amacı, sayı ve motifleri kültürle ilişkilendirmek, rehberlerin sayı ve motifleri tur esnasındaki anlatımlarında ne sıklıkla kullandıklarını belirlemek, hangi sayı ve motiflerin en çok kullanıldığını tespit etmektir. Çalışmada, turist rehberleri ile yapılan görüşmelerin sonucunda, anlatımlarında en sık kullandıkları motifler/figürlerin; akantus, hayat ağacı, karanfil, aslan, boğa, geyik, çift başlı kartal, su yolu, lale olduğu ortaya çıkmıştır. Katılımcıların anlatımlarında en sık kullandıkları sayının ise on iki olduğu bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Motif, Sayı, Turist Rehberi.

¹³ Kastamonu Üniversitesi, canantanrisever@gmail.com

¹⁴ Kastamonu Üniversitesi, dkoc@kastamonu.edu.tr

¹⁵ Kastamonu Üniversitesi, sukranalic7@gmail.com

TURİST REHBERLERİNİN BAKIŞ AÇISIYLA TÜRKİYE’DE YAŞANAN OLUMSUZ GÜNCEL GELİŞMELERİN MESLEĞE ETKİLERİ VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Doç. Dr. F. Özlem GÜZEL¹⁶

Arş. Gör. İlker ŞAHİN¹⁷

ÖZET

Etkili olduğu süre boyunca gündemden düşmeyen, toplumda ve sosyal hayatta bilişsel ve duygusal olumsuz algılamaları körükleyerek istenmeyen birtakım durumlar meydana getiren negatif yönlü güncel gelişmeler, ülkelerde belirsizlik ve güvensizlik iklimi yaratan kısa veya uzun süreli krizlere yol açmakta ve başta turizm olmak üzere aynı anda birçok sektörü olumsuz etkileyerek, sektör çalışanlarını telafisi zaman alan zorlu bir süreçle baş başa bırakmaktadır. Bu araştırma, icra ettikleri mesleğin gereği olarak farklı kültürlerden gelen turistlerle temas halinde olan turist rehberlerinin ülke gündemini meşgul eden ve turizm sektörünü olumsuz etkilediği düşünülen güncel olaylar ve gelişmelere ilişkin algılarını; çözüm odaklı bakış açılarını, sundukları önerileri, detaylı değerlendirmeleri ile kişisel görüşlerini ortaya çıkarmayı hedeflemektedir. Nitel araştırma yönteminde temellenen ve keşifsel bakış açısına odaklanan bu araştırma, farklı turizm destinasyonlarında ve farklı dil guruplarında faaliyet gösteren turist rehberlerinden görüşme yoluyla elde edilen veriler kullanılarak bütüncül çoklu durum deseninde tasarlanmıştır. Araştırma örneklemini oluşturan rehberlerin bir kısmı ile derinlemesine yüz yüze görüşmeler yapılmış ve diğer kısmına ise aynı amaç doğrultusunda açık uçlu soru formları gönderilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme formlarından elde edilen veriler üzerinde gerçekleştirilen betimsel analiz neticesinde, bütüncül yaklaşımla rehberlerin güncel olumsuz olaylar bağlamında 10 temel sorunu: “çalışılan gün sayısının azalması, ekonomik gerileme, işsizlik, var olan yatırımları eritme, dil değiştirme zorunluluğu, sektör değiştirme, iş ahlakı yozlaşması, müşteri tipolojisinde değişim, sosyal sorunlar, psikolojik yıpranma” olarak sınıflandırılmıştır. Buna ek olarak görüşme formlarından elde edilen veriler kullanılarak rehberlerin turizme ilişkin sundukları sektörel öneriler çözümlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Turizm Rehberleri, Turist Rehberliğinde Mesleki Sorunlar, Rehberler ve Kriz, Rehberlikte Mesleki Çözüm Önerileri.

¹⁶ Akdeniz Üniversitesi, ozlemguzel@akdeniz.edu.tr

¹⁷ Akdeniz Üniversitesi, ilkersahin@akdeniz.edu.tr

TURİST REHBERLERİ BİRLİĞİ’NİN (TUREB) 2017 YILI DENETİM RAPORLARININ İNCELENMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Gencay SAATCI¹⁸
Arş. Gör. Özge GÜDÜ DEMİRBULAT¹⁹

ÖZET

Bu araştırmada; Turist Rehberleri Birliği (TUREB) tarafından 2017 yılı içerisinde gerçekleştirilmiş olan denetimler ele alınarak, denetim raporlarında yer alan tutanak konularının incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Turist Rehberleri Birliği’nin resmi internet sitesinde yayınlanan, 2017 yılına ait toplam 12 adet denetim raporu değerlendirmeye alınmıştır. Yapılan değerlendirmelere göre; Turist Rehberleri Birliği, 2017 yılı içerisinde 25 adet ilde denetim gerçekleştirmiştir. Birliğin, en fazla denetimi Temmuz ayında yapmış olduğu ortaya çıkmıştır. En fazla denetlenen iller ise; Antalya, Aydın, İstanbul ve İzmir olarak belirlenmiştir. Söz konusu denetim raporları, Turist Rehberleri Birliği’nin belirlemiş olduğu 22 adet tutanak konusu çerçevesinde incelenmiştir. 2017 yılına ait toplam tutanak sayısı, 1362 olarak tespit edilmiştir. Araştırma bulgularına göre; sayısal olarak en fazla tutanakta yer alan başlık olan “belgesiz (kaçak) rehberlik faaliyeti” konusunu sırasıyla “rehbersiz tur faaliyeti” ve “belgesiz acentacılık faaliyeti” konuları izlemektedir. En fazla tutanağın yer aldığı ayların ise sırasıyla Mayıs, Ağustos ve Temmuz olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Turist Rehberleri Birliği, Denetim Raporu, Tutanak.

¹⁸ Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, gencaysaatci@comu.edu.tr

¹⁹ Balıkesir Üniversitesi, ozgegudu@hotmail.com

TURİZMİN YEREL HALK ÜZERİNE ETKİLERİ: TURİST REHBERLERİ PERSPEKTİFİNDEN BİR DEĞERLENDİRME

Dr. Öğr. Üyesi Gülay ÖZALTIN TÜRKER²⁰

ÖZET

Turizmin yerel halk üzerine olumlu ve olumsuz pek çok etkisi vardır. Bu etkileri belirlemeye yönelik de literatürde pek çok çalışma bulunmaktadır. Söz konusu çalışmalar turizmin yerel halk üzerindeki sosyal, kültürel, ekonomik ve çevresel etkilerini incelemiştir. Ancak bu alanda literatürde yer alan gerek nicel gerekse nitel çalışmaların hemen hepsinde araştırma evreni olarak yerel halk belirlenmiştir. Etki ölçümüne ilişkin bu tarz çalışmalarda “etkilenen” grubun görüşlerinin objektif olmayacağı ve gerçeği yansıtmakta yetersiz kalacağı düşünülmektedir. Bu bağlamda turizmin yerel halk üzerindeki etkilerini ve yerel halktaki değişimleri yıllar içerisinde dışarıdan gözlemleyebilecek objektif bir bakış açısı önem kazanmaktadır. Bu nedenle, bu çalışmada turizmin yerel halk üzerindeki etkilerinin turist rehberleri tarafından değerlendirilmesi yoluna gidilmiştir. Turist rehberlerinin, rehberlik yaptıkları turlarda ziyaret ettikleri bölgelerin ekonomik, sosyal, kültürel ve çevresel değişimlerini daha objektif bir bakış açısıyla değerlendirebilecekleri düşünülmektedir. Çalışmada nicel araştırma yöntemlerinden anket tekniği kullanılacak olup, turist rehberlerine uygulanan anket sonucu turizmin olumlu ve olumsuz etkileri değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Turizm, Turizmin Etkileri, Yerel Halk, Turist Rehberliği.

²⁰ Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, gozaltin@mu.edu.tr

OSMANLI DÖNEMİ TARİHİ MEZARLIKLARI, CAMİ HAZİRELERİ VE TÜRBELERİN KÜLTÜR TURİZMİNDE YENİ ROTALAR OLARAK BELİRLENMESİ. İSTANBUL EYÜP SULTAN ÖRNEĞİ

Mahmut Ökçesiz²¹

ÖZET

Osmanlı Devleti 624 yıl üç kıtada hüküm süren bir Türk devletidir. İstanbul, 1453 yılında başkent olmuş, binlerce camiler, türbeler, tekkeler ile donatılmış, ölüleri tarihi mezarlıklara, cami-tekke-dergah hazirelerine ve türbelere defnedilmişlerdir. Eyüp ilçesi, Fatih'in hocası Akşemseddin tarafından Hz. Peygamberin mihmandarı Hâlid bin Zeydi'n kabrinin bulunması ile kutsal bir belde olmuştur. Osmanlı sultanları Eyüp'te kılıç kuşanmış, devlet ricali gömülmek için türbeler yaptırmış, halkta burada yer bulmak için adeta yarışmıştır. Eyüp'te başta Sinan olmak üzere Osmanlı mimarları düzinelerce sadrazam ve vezir türbeleri inşa etmişler, hattatlar en güzel yazıları mezar taşları için yazmışlar, hakkak ve nakkaşlar ise binlerce şaheser mezar taşlarını mermer ve taşlara işlemişlerdir. Eyüp'te onlarca mezarlık, düzinelerce türbe , binlerce Osmanlı mezar taşları bulunmaktadır. Türk milleti ve İslam alemi asırlardır Eyüp'te ilk Hz. Hâlid türbesi olmak üzere, sahabe kabirlerini, sadrazam-vezir türbelerini, cami hazirelerini ve mezar taşlarını ziyaret etmektedir. Bu ziyaretlerde sahabelere, devlet ricaline ve kahramanlara saygı gösterilerek ruhanîyetlerinden istifade etmek suretiyle manevî olarak rahatlamaktadırlar. Ziyaretler aynı zamanda büyük bir kültür ve dini turizm hareketine neden olmaktadır. Bildirimizde, Eyüp ilçesindeki bu dini, kültürel ve tarihi yapıların özellikleri anlatılarak kültür turizmine kazandırılması amacıyla nasıl alternatif rotalar olabilecekleri incelenecek ve önerilecektir. Bu yüzden Eyüp ilçesi model olarak seçilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Turist Rehberliği Eğitimi, Akademisyen Sorunu, Liyakat, Müfredat.

²¹ Profesyonel İngilizce Turist Rehberi, mahmutokcesiz@hotmail.com

REHBER ADAYLARI GÖZÜNDEN TURİST REHBERLİĞİ BÖLÜMLERİ DERS PROGRAMLARI VE UYGULAMALARDAKİ YANLIŞLIKLAR

Dr. Mehmet KÜRKCÜ²²

ÖZET

Çalışmanın amacı sektörün ihtiyaçları doğrultusunda, günümüzde turist rehberi eğitiminin nasıl olması gerektiği sorusuna yanıt aramaktır. Üniversite ve meslek yüksek okullarında rehberlik bölümleri programlarının düzenlendiği dönemlerden günümüze değin, gerek ülkemizde gerekse dünyada yaşanan gelişmeler ve değişimler, ders programlarının çağın dinamiklerine ve yeniliklerine uygun olarak güncellenmesini kaçınılmaz kılmaktadır. Oysa ki son yıllarda öğretimi devam eden rehber adayları ve yeni mezunların üniversitelerde verilen eğitimden şikayetleri gittikçe artmaktadır. Uygulama gezilerinde gözlemlenenler ve mesleğe kabul şartlarından birisi olan yabancı dil sınavlarındaki başarı oranları şikayetlerin haklılığına işaret etmektedir. Rehberlik bölümlerindeki artış ve verilen eğitimin niteliklerinin sorgulanması kaçınılmaz bir hal almıştır. Buradan hareketle, hoşnutsuzluğa yol açan faktörleri belirlemek üzere, öncelikle 2018 Ocak-Şubat aylarında düzenlenen TUREB Uygulama Gezisi'ne katılan rehber adayları arasında bir anket düzenlenmiş, alan yazın taraması, gözlem ve görüşme yöntemleri kullanılarak nitel bir araştırma gerçekleştirilmiştir. Ardından verileri değerlendirmek üzere 18 üniversitenin rehberlik bölümleri ders programları çıkarılmış ve yurtdışındaki rehberlik eğitimi programlarıyla karşılaştırılmıştır. Böylelikle, öğretim sürecinde verilmesi gereken dersler ve yoğunlukları ile programlarda yer almalarına rağmen rehberlik mesleği için gereksiz olduğu düşünülen dersler belirlenip çözüm önerileri sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Turist Rehberliği Eğitimi, Akademisyen Sorunu, Liyakat, Müfredat.

²² Paris Sorbon Üniversitesi, mhmtkurku@gmail.com

TURİST REHBERİ ADAYLARININ "TURİST REHBERİ" KAVRAMINA İLİŞKİN İLERİ SÜRDÜKLERİ METAFORLAR

Doç. Dr. S. Pınar TEMİZKAN²³

Doç. Dr. Rahman TEMİZKAN²⁴

Öğr. Gör. Bircan ERGÜN²⁵

ÖZET

Bu araştırmanın amacı turizm rehberliği lisans programında okuyan öğrenciler aracılığıyla turist rehberi adaylarının turist rehberi kavramına ilişkin sahip oldukları algıları, metaforlar aracılığıyla ortaya çıkarmaktır. Afyon Kocatepe Üniversitesi Turizm Fakültesi'nde turizm rehberliği bölümünde okuyan öğrenciler örneklem grubu olarak seçilmiştir. Araştırma verileri, her öğrencinin "Turist rehberi gibidir; çünkü," cümlesini tamamlamasıyla elde edilmiştir. Toplanan veriler nitel araştırma tekniği kullanılarak çözümlenmiştir. Verilerin incelenmesi sonucu turist rehberi adayı olan öğrenciler, turist rehberlerini "lider, bilgi aktarıcı, ülkeyi temsil eden kişi, yol arkadaşı ve yol gösterici olarak gördükleri anlaşılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Turist Rehberi, Turist Rehberine İlişkin Metaforlar, Turist Rehberliği Mesleğine İlişkin Tutumlar.

²³ Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, sptemizkan@ogu.edu.tr

²⁴ Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, rtemizkan@ogu.edu.tr

²⁵ Afyon Kocatepe Üniversitesi, bergun@aku.edu.tr

VIP TURLARDA TURİST REHBERLİĞİ: İSTANBUL ÖRNEĞİ

Dr. Öğr. Üyesi Seçkin ESER²⁶

ÖZET

Turistlerin tatil tercihleri gün geçtikçe değişmektedir. Seyahatlerinde esneklik ve farklı aktivitelere yönelme isteğindedirler. Profesyonel turist rehberlerinin özel turlar kapsamında gerçekleştirdikleri VIP turların yapısını ortaya koymak amacıyla bir araştırma yapılmıştır. Veriler, 2018 yılı Mart ayında, İstanbul ilinde VIP turlarda hizmet veren acentaya bağlı 16 profesyonel turist rehberinden görüşme formu yaklaşımı ile toplanmıştır. Veriler içerik analizine tabi tutulmuştur. Görüşmeyi kabul eden turist rehberleri, VIP turlara katılan turistlerin çoğunlukla küçük gruplar halinde, kültür ve alışveriş turlarına ilgili ve istekli, iyi eğitilmiş, kültürlü, gelir seviyesi yüksek, üst sınıf meslek sahibi kişiler olduğunu, gecelemelerinde 5 yıldızlı, lüks ve zincir otelleri tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Tur sürelerinin yarım gün ya da tam gün olarak belirlendiği; Türk Mutfağı, Türk misafirperverliği, İstanbul Şehrini Tarihi ve Kültürel Mirası, Kapalı Çarşı ve Ayasofya'yı en çok beğenilen unsurlar olarak ifade etmişlerdir. Araştırma, VIP turların, seyahat acentalarının önemli bir hizmeti olarak görülmesi, ülkenin tanınırlığının arttırabilmesi ve imajının kuvvetlenebilmesi açısından önemli, etkili bir hizmet olarak görülmesi önerisi ile son bulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Turist Rehberi, Vıp Turlar, Vıp Turist.

²⁶ Kırklareli Üniversitesi, seckineser@outlook.com

TURİST REHBERLERİNİN TÜKENMİŞLİK BOYUTLARININ İNCELENMESİ: ÇANAKKALE REHBERLER ODASI ÖRNEĞİ

Dr. Öğr. Üyesi Sinan GÖKDEMİR²⁷

Dr. Öğr. Üyesi Halil KORKMAZ²⁸

Dr. Öğr. Üyesi Serkan TÜRKMEN²⁹

ÖZET

Turist rehberleri ülkelerin tarihi ve turistik varlıklarının tanıtımında görevli kültür elçileridir. Bu açıdan turist rehberlerinin mesleklerini severek icra etmeleri ülkelerin tanıtımı ve turistik imajı için önemlidir. Günümüzde birçok meslekte yaşanan tükenmişlik sendromu turist rehberlerinin de yaşayabileceği bir sorundur. Bu açıdan rehberlerin tükenmişlik düzeylerinin ölçülmesi ve incelenmesi gerekmektedir. Çanakkale Rehberler Odası'na kayıtlı eylemli rehberler üzerinden yapılan bu çalışmada turist rehberlerinin tükenmişlik düzeylerinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Bu doğrultuda 66 adet turist rehberine tükenmişlik anketi uygulanmış ve elde edilen veriler istatistiki yöntemler ile analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda Çanakkale Rehberler Odası'na kayıtlı eylemli rehberlerin duygusal tükenme ve duyarsızlaşma düzeylerinin düşük seviyede olduğu ve kişisel başarı hislerinin yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca araştırmada evli rehberlerin bekâr rehberlere göre kişisel başarı hislerinin daha yüksek seviyede gerçekleştiği bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Turist Rehberleri, Tükenmişlik Sendromu, Kişisel Başarı.

²⁷ Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, sinangokdemir@comu.edu.tr

²⁸ Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, halilkorkmaz@comu.edu.tr

²⁹ Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, sturkmen@comu.edu.tr

TURİZM REHBERLİĞİ LİSANSÜSTÜ EĞİTİMİNİN AKADEMİSYENLER VE PROFESYONEL TURİST REHBERLERİNİN BAKIŞ AÇISIYLA DEĞERLENDİRİLMESİ

Doç. Dr. Uysal YENİPİNAR³⁰

Arş. Gör. Burhan ÇINAR³¹

ÖZET

Sayıları her geçen gün artan Turist Rehberliği Bölümlerinde alan uzmanı olarak yetiştirilmiş akademisyenlere gereksinim duyulmaktadır. Bu amaçla, Yüksek Lisans Eğitim programları açılmış, Lisansüstü eğitimlerin sayısı artmış, uzaktan eğitim uygulamaları ile çeşitlenmiştir. Çalışmanın amacı; Türkiye’de Turist rehberliği lisansüstü programlarının; Turist Rehberliği Bölümlerinin gereksinim duyduğu nitelikli akademisyen ihtiyacının karşılanma düzeylerinin belirlenmesi ve nitelikli, alan uzmanı bir Turizm Rehberliği Lisans Akademisyeni yetiştirilebilmesi için öneriler sunabilmektir. Çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın örneklem grubu, turizm rehberliği bölümü öğretim üyeleri ve turist rehberliği odaları yönetim kurulu üyeleridir. Bulgular içerik analizi yöntemi ile değerlendirilmiştir. Araştırma sonucunda; lisansüstü turist rehberliği eğitiminin akademik anlamda nitelikli, ancak kurumsallaşma konusunda eksikleri olduğu tespit edilmiştir. Lisansüstü meslek eğitiminin ticari amaçla kullanılmasının önlenmesi, mesleğe artı değer katacak yeni düzenlemelerin yapılması gerekliliğine dikkat çekilmiştir. Araştırma turist rehberliği yüksek lisans eğitimi konusunda ilk çalışma niteliğinde olup başta ilgili bölümlere, akademik alan yazın ve sektör paydaşlarına önemli katkılar sunacağı düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: Lisansüstü Eğitim, Turizm Rehberliği, Akademisyen, Bilim.

³⁰ Mersin Üniversitesi, uysalyenipinar@mersin.edu.tr

³¹ Mersin Üniversitesi, burhancinar@mersin.edu.tr

ALAN KILAVUZLUĞU UYGULAMASINA YÖNELİK AKADEMİSYEN GÖRÜŞLERİNİN BELİRLENMESİ

Arş. Gör. Zeynep ÇOKAL³²
Arş. Gör. Nurgül ÇALIŞKAN³³
Arş. Gör. Dr. Şule ARDIÇ YETİŞ³⁴

ÖZET

Alan kılavuzluğu uygulaması, korunması gereken bazı milli park, tabiat parkı ve tarihi alanlarda turist rehberliği eksikliği gerekçe gösterilerek başlatılmış ve bu alanların sürdürülebilir bir yaklaşımla korunarak ziyaret edilmesi amacıyla yürütülmektedir. Bu anlamda alan kılavuzları korunması gereken alanlarda ziyaretçilerin uygun rotaları takip etmelerini sağlayan ve ziyaretçilere bilgi veren kişilerdir. Ancak yönetmelikte bulunan açıklar ve yapılan değişiklikler sektör içerisinde yetki ikilemi yaratarak bir takım sorunların gündeme gelmesine neden olmuştur. Bu doğrultuda çalışmada sektör içerisinde tartışmalara yol açan alan kılavuzluğu uygulamasına yönelik turizm/turist rehberliği bölümünde eğitim veren akademisyenlerin sahip oldukları bilgi ve görüşlerinin tespit edilmesi amaçlanmaktadır. Bu amaçla literatür taraması ışığında bir veri toplama aracı oluşturulmuş ve Türkiye’de turizm/turist rehberliği eğitimi veren kurumlarda görev yapan 178 akademisyene uygulanmıştır. Çalışma sonucunda turizm/turist rehberliği eğitimi veren akademisyenlerin alan kılavuzlarının yönetmelikte yer alan görev tanımları hakkında yeterli bilgiye ve genel olarak bu uygulamanın turist rehberliği mesleği için tehdit edici bir durum olduğu konusunda ortak görüşe sahip oldukları tespit edilmiştir. Çalışma, turist rehberliği ve alan kılavuzluğu ikilemine yönelik çözüm önerileri ile sonlandırılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Milli Park, Alan Kılavuzluğu, Akademisyen.

³² Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, zeynepkabaoglu@nevsehir.edu.tr

³³ Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, nurgulcaliskan@nevsehir.edu.tr

³⁴ Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, ardicsule@nevsehir.edu.tr

2005- 2017 YILLARI ARASINDA DÜNYA'DA VE TÜRKİYE'DE TURİZM REHBERLİĞİ'NİN GELİŞİMİ

Arş. Gör. Gizem ÇAPAR³⁵

Arş. Gör. Derya TOKSÖZ³⁶

Dr. Öğr. Üyesi Beril DÖNMEZ³⁷

ÖZET

Çalışmada turizm rehberliği alanının gelişim seyrini ortaya koymak amacıyla, 2005-2017 yılları arasında; YÖK Tez Merkezindeki izinli tezler, ULAKBİM ve Google Akademik veri tabanlarındaki erişilebilen ulusal makaleler ve Scimago Journal & Country Rank'de (SJR) üst sıralarda yer alan 35 turizm dergisinde yayımlanan yabancı makaleler taranmıştır. Taramalar sonucunda erişim sağlanan 40 tez, 32 ulusal makale ve 71 uluslararası makale; sıklık analizi, kelime bulutu analizi ve grafikler yardımıyla çeşitli değişkenler çerçevesinde incelenmiştir. Yapılan incelemelerde turizm rehberliği alanında, 34yüksek lisans ve 6 doktora tezi yazıldığı ortaya çıkmıştır. Bu alanda en fazla tez yazılan yılın 2015 olduğu ve Balıkesir Üniversitesi bünyesinde hazırlandığı görülmüştür. Makale anlamında en fazla yayının 2017 yılında yapıldığı ve makale sayısının 2012 yılından itibaren görece artış gösterdiği söylenebilir. Alandaki ulusal makaleler en fazla Balıkesir Üniversitesi SBE dergisinde yayımlanırken; uluslararası makaleler en fazla 2013 yılında ve Asia Pacific Journal of Tourism dergisinde yayımlanmıştır. Tezler, ulusal ve uluslararası makalelerde en fazla çalışılan konuların; rol, eğitim, hizmet, meslek olduğu görülmektedir. Elde edilen sonuçlar açısından bu çalışmanın alanla ilgili çalışmalarında araştırmacılara yararlanabilecekleri geniş bir kaynak teşkil etmesi bakımından önem taşıdığı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Turizm, Turizm Rehberliği, Turist Rehberi, Bibliyometri.

³⁵ Mersin Üniversitesi, gizemcapar@mersin.edu.tr

³⁶ Mersin Üniversitesi, deryatokosz@mersin.edu.tr

³⁷ Mersin Üniversitesi, berildonmez@mersin.edu.tr

YABANCI DİL BİLGİSİ SEVİYE TESPİT SINAVINA (YDS) YÖNELİK TUTUM: TURİZM REHBERLİĞİ ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Dr. Öğr. Üyesi Bilal DEVECİ³⁸

Bahar DEVECİ³⁹

Doç. Dr. Yusuf AYMANKUY⁴⁰

Doç. Dr. Şimal AYMANKUY⁴¹

ÖZET

Turist rehberleri, turizm sektörünün önemli dinamiklerinden biridir ve artan turizm talebinden dolayı önemi her geçen gün daha da artmaktadır. Sektörün ihtiyaç duyduğu özelliklere sahip turist rehberi yetiştirilmesi için öğrencilerin mevcut durumunun değerlendirilmesi, eksikliklerinin belirlenmesi ve giderilmesi önem arz etmektedir. Araştırmanın evrenini oluşturan 545 Balıkesir Üniversitesi Turizm Fakültesi turizm rehberliği öğrencisinin, YDS'ye yönelik tutumları incelenmiştir. Bu araştırma ile turizm rehberliği öğrencileri ve akademisyenlerinin, araştırma konusu hakkında farkındalık düzeylerinin artacağı düşünülmektedir. Araştırmaya 296 turizm rehberliği öğrencisi katılmıştır. Araştırmada anket tekniği kullanılmış ve elde edilen veriler istatistikî analizlere tabi tutulmuştur. Araştırma sonuçlarına göre; turizm rehberliği öğrencilerinin YDS' ye yönelik olumlu bir tutum sergiledikleri ortaya çıkarılmıştır. Ancak YDS'ye girmedikleri saptanmıştır. Açıklayıcı faktör analizi sonucunda boyutlar altında toplanan ifadeler incelenerek ortaya çıkarılan dört boyut yeniden isimlendirilmiştir. Ayrıca yenilik boyutunun, YDS tutum ölçeğini en fazla açıklayan boyut olduğu belirlenmiştir. Alt boyutlar arasında pozitif yönlü güçlü bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Turizm Rehberliği, YDS, Tutum, Eğitim, Turizm.

³⁸ Kırklareli Üniversitesi, bilaldeveci@gmail.com

³⁹ Balıkesir Üniversitesi, bahar.dvc@gmail.com

⁴⁰ Balıkesir Üniversitesi, aymankuy@balikesir.edu.tr

⁴¹ Balıkesir Üniversitesi, sayman@balikesir.edu.tr

TURİZM REHBERLİĞİ BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN MEZUNİYET SONRASI SEKTÖREL TUTUMLARININ BELİRLENMESİ: ÇEŞME TURİZM VE OTELCİLİK YÜKSEKOKULU ÖRNEĞİ

Doç. Dr. Esin ÖZKAN⁴²

Arş. Gör. Samet Can CURKAN⁴³

Arş. Gör. Mehmet Alper NİSARİ⁴⁴

ÖZET

Bu çalışmanın temel amacı turizm rehberliği bölümü öğrencilerinin mezuniyet sonrası turist rehberi olarak sektörde çalışma eğilimlerinin belirlenmesidir. Anket tekniği kullanılan çalışmada veriler Ege Üniversitesi Çeşme Turizm ve Otelcilik Yüksekokulu turizm rehberliği bölümü öğrencilerinden toplanmıştır. Turizm rehberliği bölümü öğrencilerinin sektörde çalışma eğilimlerinin saptanması amacıyla yapılan çalışmanın sonuçları doğrultusunda öğrencilerin sektörel tutumları, turizm sektörü hakkındaki görüşleri, sektöre duydukları güven ve turist rehberliğinin kariyer planlarında ne derecede önemli olduğu belirlenmiştir. Çalışmanın sonuçları sektör temsilcileri, Tureb (Turist Rehberleri Birliği) ve üniversitelerin Turizm Rehberliği bölümleri tarafından incelenmeli ve öğrencilerin sektöre bakış açıları derinlemesine irdelenmelidir. Çalışmanın farklı üniversitelerde öğrenim gören turizm rehberliği bölümü öğrencilerine uygulanarak karşılaştırmalı analiz yapılması ile farklı sonuçlara ulaşılması da gelecek çalışmalar için önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Turizm Rehberliği, Turist Rehberliği, Sektörel Tutum, Kariyer Planlama, Çeşme Turizm ve Otelcilik Yüksekokulu.

⁴² Ege Üniversitesi, esin.ozkan@ege.edu.tr

⁴³ Ege Üniversitesi, samet.can.curkan@ege.edu.tr

⁴⁴ Ege Üniversitesi, mehmet.alper.nisari@ege.edu.tr

SEMAVİ DİNLERDE BİREYLERİN YEMEK KAVRAMINA YÜKLEDİKLERİ METAFORLAR VE TURİST REHBERLERİ

Prof. Dr. Düriye Bozok⁴⁵

Ayşe Ebru Tezcan⁴⁶

ÖZET

Semavi dinlerin, bireyler tarafından tüketilen yiyecek ve içecek seçimlerinde ve bunların tüketim biçimlerinde önemli bir rol oynadığı görülmektedir. Bireylerin özellikle dini günlerde tükettikleri yiyecek ve içecekler, buldukları toplumlarla ve inandıkları dinle bir bütün halindedir. Her semavi din kendi içerisinde belirli birtakım kültürel özelliklerini, kurallarını ve hareket şekillerini barındırmakta ve insanları yönlendirmektedir. Turist rehberleri, farklı dinlere mensup turist gruplarına hizmet eden kişilerdir ve onların turdan memnun bir şekilde ayrılmasını sağlamakta önemli bir rol üstlenmektedirler. Bu çalışmanın amacı, farklı semavi dinlere mensup bireylerin yemek kavramına ilişkin yükledikleri anlamı metafor analizi yoluyla tespit etmektir. Bu sayede ise, son yıllarda oldukça ilgi gören ve gelişen gastronomi turlarında ve diğer turlarda; farklı dinin mensubu olan bireylere beklentilerine yönelik yöresel lezzetlerin sunumunda, bu bireylerin yemeğe dair algılarının bilinirliğine katkı sağlamak çalışmanın bir diğer amacı olmaktadır. Çalışmanın literatür kısmında dinlerin yemek üzerindeki kültürel özellikleri ve dini inanç sistemlerinde yiyeceklerin yeri ile ilgili bilgilere yer verilmiş, turist rehberlerinin müşteri memnuniyetinin sağlanmasındaki rolünün önemi üzerinde durulmuştur. Araştırma kısmında ise semavi dinlere mensup bireylere açık uçlu olarak sunulan ‘Yemek benim için.....gibidir. Çünkü.....’ sorusunun metafor kullanarak doldurmaları sonucu elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Araştırma, 77’si Hıristiyan, 73’ü Musevi ve 78’si Müslüman olan toplam 228 bireyin gönüllü katılımı ile İstanbul’da gerçekleştirilmiştir. Elde edilen bu veriler nitel yöntemlerden içerik analizi veri çözümlene tekniği kullanılarak analiz edilmiş ve Semavi dinlere mensup bireylerin yemek kavramına yükledikleri anlamların tespiti ile elde edilen sonuçlara yönelik değerlendirmelerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Semavi Dinler, Turizm, Turist Rehberleri, Yiyecek, Metafor.

⁴⁵ Balıkesir Üniversitesi, duriye_bozok@yahoo.com

⁴⁶ Balıkesir Üniversitesi, ebrutezcan13@hotmail.com

TURİSTLERİN YEREL YİYECEKLERİ DENEYİMLEMESİNDE TUR(İST) REHBERLERİNİN ROLÜ

Arş. Gör. Gökhan YILMAZ⁴⁷

ÖZET

Çalışmada kavramsal bir bakış açısı ile turistlerin yerel yiyecekleri deneyimlemesini etkileyen faktörlerin belirlenmesi ve bu faktörlerden biri olan tur(ist) rehberinin yerel yiyeceklerin deneyimlenmesinde nasıl bir rol oynadığının tespit edilmesi amaçlanmaktadır. Bu bağlamda ilgili alanyazın taraması sonucunda turistlerin yerel yiyecekleri deneyimlemesini etkileyen faktörleri turist ile ilgili unsurlar, yiyecek ile ilgili unsurlar ve tur(ist) rehberi olmak üzere üç başlıkta toplamak mümkündür. Turist ile ilgili unsurları turist tipolojisi, motivasyonel faktörler, psikolojik faktörler, sosyo-demografik özellikler, enformasyonel faktörler ve seyahat davranışı ile ilgili faktörler oluştururken yiyecek ile ilgili unsurları ise yerel yiyeceklerin nitelikleri, yiyecek imajı ve kültür oluşturmaktadır. Diğer taraftan turistlerin yerel yiyeceği deneyimlemesinde tur(ist) rehberinin aracı olma, açıklama ve kolaylaştırma gibi rolleri üstlendiği görülmektedir. Tur(ist) rehberi, yerel yiyecekler veya yemekler ile turistler arasında bir tür aracılık rolü üstlenmektedir. Tur(ist) rehberinin yerel yiyecekler ve gastronomik unsurlarla (restoranlar, yiyecek festivalleri gibi) ile ilgili bilgi vermesi, açıklama yapması veya tanıtması turistlerin yerel yiyeceği ya da gastronomik unsurları deneyimlemesine imkan sağlayabilmektedir. Benzer bir şekilde tur(ist) rehberi, turistlerin yiyecek korkusunu ortadan kaldırabilmekte, hijyen ve sağlık kaygısını azaltabilmekte, kültürel farklılıkların giderilmesine aracılık edebilmekte ya da yerel yiyecek ile ilgili olumsuz düşüncelerinin değişiklik göstermesinde rol oynayabilmektedir. Ayrıca turistlerin sorunsuz ya da keyifli bir yemek deneyimi yaşamalarına ortam sağlaması, turistlerin yemek deneyiminden memnun edilmesi, servisin kolaylaştırılması, servis personeli veya şeflerle iletişim kurulması gibi rolleri de üstlendiği göze çarpmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yerel Yiyecek, Yerel Yiyeceğe İlişkin Tutumlar, Tur(ist) Rehberi, Tur(ist) Rehberi ve Yiyecek, Tur(ist) Rehberinin Rollerini.

⁴⁷ Akdeniz Üniversitesi, gyilmazgyilmaz@gmail.com

TURİZM REHBERLİĞİ EĞİTİMİ ALAN ÖĞRENCİLERİN EKOLOJİK AYAK İZİ FARKINDALIKLARI

Arş. Gör. Selin İLSAY⁴⁸

Gizem ÇORMAN⁴⁹

Doç. Dr. Murat DOĞDUBAY⁵⁰

ÖZET

Kalkınmış ülkeler başta olmak üzere bütün toplumların artan bir hızla tüketim toplumu hâline gelmesi, doğal ekosistemlerin ve canlıların geleceğini tehdit etmektedir. Böylelikle insanoğlunun çevreye karşı sorumsuzca davranışları günümüzde çevreyle ilgili sıkıntılar yaratmaya başlamış ve gün geçtikçe çevre sorunları haline gelmiştir. Bu sorunlardan biri de, tüketilen kaynakların üretimini sağlamak ve yaratılan atıkların absorbe edilmesi için gereken biyolojik olarak verimli toprak ve su alanı anlamına gelen ekolojik ayak izidir. Ekolojik ayak izi, gezegenin taşıma kapasitesinin sınırlarının ne kadar aşıldığı konusunda öngörü sağlamaktadır. İnsanlar yaşamlarını sürdürürken hayatlarının sonuna kadar kaynak tüketmekte ve atık üretmektedirler. Kaynak tüketme ve atık üretme konusunda önde gelen sektörlerden biri olan turizmde turistlere örnek olma ve yol gösterme açısından öneme sahip olan turizm rehberlerine büyük rol düşmektedir. Buradan hareketle bu çalışma ile ekolojik ayak izinin önemini vurgulayarak turizm rehberi adaylarının ekolojik ayak izi farkındalıkları ile çevre dostu davranışlarının incelenmesi amaçlanmaktadır. Araştırmanın çalışma grubunu Balıkesir Üniversitesi Turizm Rehberliği Bölümü 1, 2, 3 ve 4. sınıfta öğrenim gören turizm rehberi adayları oluşturmaktadır. Araştırmada, demografik özellikler için araştırmacı tarafından geliştirilen Kişisel Bilgi Formu, katılımcıların ekolojik ayak izi farkındalıklarını ölçmek için Ekolojik Ayak İzi Farkındalık Ölçeği ve çevre dostu davranışlarını ölçmek için Çevre Dostu Davranışlar Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen veriler, istatistiki program ile analiz edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Ekolojik Ayak İzi, Çevre Dostu Davranışlar, Turizm Rehberi.

⁴⁸ Balıkesir Üniversitesi, selinilsay@gmail.com

⁴⁹ Balıkesir Üniversitesi, gizemcorman@outlook.com

⁵⁰ Balıkesir Üniversitesi, dogdubay@balikesir.edu.tr

REHBER BAKIŞ AÇISIYLA HELAL TURİZM

Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin PAMUKÇU⁵¹

Fethi Alperen KAYNAŞ⁵²

ÖZET

Helâl turizm; dini vecibelerini yerine getirmede hassasiyet gösteren mütedeyyin turistlerin konaklama, seyahat, rehberlik, ulaşım gibi turizm faaliyetlerinden doğan ihtiyaçlarını İslami kural ve inanışlarına uygun bir şekilde karşılamasıdır. Bu araştırma kapsamında, profesyonel kokartlı rehberlerin mütedeyyin turist rehberliği hizmet alanına ilişkin algılarını tespit etmek amaçlanmıştır. Araştırmaya ilişkin veriler görüşme tekniği yolu ile toplanmıştır. Araştırmanın kapsamı, profesyonel kokartlı rehber belgesi olan akademisyenler ile sınırlı tutulmuştur. Toplamda 10 adet geçerli görüşme formu elde edilmiştir. Araştırmada elde edilen tüm veriler içerik analizi yöntemi ile çözümlenmiştir. Bu kapsamda araştırma sorularına verilen yanıtlar içeriklerine göre sınıflandırılırken, kategorik değişkenlere ilişkin veriler ise sıklık ve yüzdelerle tablo halinde verilmiştir. Ayrıca birbirinden farklı yanıtlar bağımsız cümlelerle, benzer yanıtlar ise ortak cümle haline dönüştürülmüş ve yanıtların hangi katılımcılara ait oldukları belirtilmiştir. Analizler sonucunda, helal turizm uygulaması kapsamında ki seyahat ve rehberlik hizmetlerinin mütedeyyin turistlerin istek ve beklentilerine göre düzenlenmesi kanaati ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Helal Turizm, Turist Rehberi, Mütedeyyin Turist Rehberliği

⁵¹ Kastamonu Üniversitesi, pamukcuhuseyin@gmail.com

⁵² Kastamonu Üniversitesi, afkaynas@gmail.com

TURİZM REHBERLİĞİ EĞİTİMİNİN SORUNLARI: ÇÖZÜM ÖNERİLERİ VE ÇÖZÜMSÜZLÜKLER

Dr. Öğr. Üyesi Nazım ÇOKIŞLER⁵³

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, turizm rehberliği eğitimi ile ilgili Türkçe alan yazınının genel bir değerlendirilmesidir. Bu amaçla, ilk olarak, turizm rehberliği eğitiminin sorunlarının ele alındığı araştırmalar derlenmiştir. Alan yazın taraması sonucunda yirmi bir bildiri, bir yüksek lisans tezi ve üç makale tespit edilmiş; bu araştırmalar içerik analizi yöntemi ile incelenerek rehberlik eğitimi ile ilgili olarak ele alınan ana sorunlar (ana temalar) ve onlara bağlı alt sorunlar (alt temalar) tespit edilmiştir. İçerik analizi sonunda, rehberlik eğitiminin üzerinde en sık durulan sorunlarının; eğitimin parçalanmış yapısı, yabancı dil eğitimi, müfredat sorunu, eğiticilerin niteliği ve koordinasyon sorunu olduğu görülmüştür. Elde edilen bulguların kronolojik olarak dizilmesiyle, hangi sorunların ne sıklıkla dile getirildiği, hangi sorunların ne zamandan itibaren tartışılmaya başlandığı ve bu sorunlara ne tür çözüm önerileri sunulduğu toplu bir şekilde görülebilmektedir. Araştırma sonunda ortaya çıkan sonuca göre, rehberlik eğitiminin ana sorunları çeyrek asırdır değişmemiştir. Bu noktadan hareketle, araştırmada, rehberlik eğitiminin sorunlarının değil, dile getirilen çözüm önerilerinin neden hayata geçirilemediğinin tartışılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Turizm Rehberliği, Turizm Rehberliği Eğitimi, Turizm Rehberliği Eğitiminin Sorunları.

⁵³ İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi, cokisler@hotmail.com

ARKEOLOJİK VE TURİSTİK BİR TARİH TASARIMI OLARAK MANİSA'DAKİ SPİL DAĞI'NIN ADININ FİZİKSEL COĞRAFYA VE DİLBİLİMSEL TEMELLİ ETİMOLOJİSİ

Prof. Dr. Mehmet Bülent ULUDAĞ⁵⁴

Yaşar SERT⁵⁵

ÖZET

Anadolu'da bazı coğrafi yer isimlerinin eski dillerle alakalı olduğu muhakkaktır. Eski Çağ tarihini olduğu kadar, o dönemin dillerini de iyi bilmeyi gerektiren bu durum, tarih ve arkeoloji bakımından ciddi bir müşkülât arz etmektedir. Anadolu'nun Türk-İslam öncesindeki tarihinin aydınlatılması önemli bir sorunsal olmaya devam etmekteyken, bazı aşikâr ya da zımnî sebeplerle bu konularda araştırma ve gözlem yapılması zorlaşmaktadır. Manisa toprakları Türk-İslam öncesi dönemlerde de çok hareketli bir coğrafya idi. Bu çalışmada bölgenin İlk ve Orta Çağlardaki konumu genel hatlarıyla tasvir edildikten sonra Spil Dağı'nın adının kökenlerine ilişkin bazı dilbilimsel ve fiziksel coğrafya ilintili görüşler ifade olunacaktır. Anadolu'nun Helenizm-öncesi durumunun ve özellikle Pers egemenliği ortamının, bu dağın adının belirlenmesinde öne çıktığı görülmektedir. Helenizm-öncesinin tanımlanması bakımından ülkemizin pek çok başka bölgesi için de model alınabilecek bir yaklaşım ve yöntem önerilmesi de amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Spil Dağı, Fil, Manisa.

⁵⁴ İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, mehmetbulentuludag@gmail.com

⁵⁵ İzmir Büyükşehir Belediye Başkanlığı, lives_hard140708@hotmail.com

SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL MİRASIN TANITILMASINDA TURİST REHBERLERİNİN ÖNEMİ

Dr. Öğr. Üyesi Seda ŞAHİN⁵⁶

Öğr. Gör. Özcan ÖZDEMİR⁵⁷

ÖZET

Kültür bir toplumun ürettiği, din, dil, ahlak kuralları, tarih, müzik, örf, adet, gelenek ve görenekler gibi maddi ve manevi unsurların bütünüdür. Bir toplumun yaşam biçimi, mutfak kültürü, müziği, dansı, tarihi eserleri gibi somut ve somut olmayan kültürel mirası (SÖKÜM) insanları seyahate yönelten önemli faktörler arasındadır. Kültürün tanıtılması ve aktarılmasında ise turistlere seyahatleri boyunca eşlik eden kültürel aracılık rolü üstlenen turist rehberlerine önemli görevler düşmektedir. Turist rehberi, turistlere seyahatleri boyunca eşlik eden, turistlerin seyahatlerini kolaylaştırıp zevkli hale getiren, yöreyi ve yöresel kültürü turistlere ilk ağızdan tanıtarak turistin yöreden memnun ayrılmasında önemli bir rol üstlenmektedir. Turist rehberlerinin kültürel aracılık rolü, turistlerin memnuniyet seviyesinin etkilemekte ve destinasyona yönelik tekrar gelme kararının oluşmasında önemli bir unsur olarak görülmektedir. Diğer yandan Kültürel mirasın tespiti ve korunması konusunda kültürel öğeler UNESCO tarafından anlaşmalar yapılarak koruma altına alınmaktadır. Çalışmada, SÖKÜM listesinde yer alan envanter listeleri dünya ve Türkiye bazında değerlendirilerek, sayıca envanteri fazla olan ülkeler üzerinde istatistiksel bilgiler verilmiştir. Çalışma, turist rehberlerinin SÖKÜM unsurlarını tanıtımda üstlendikleri kültür aracısı rolünün önemi ile son bulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kültür, Kültürel Miras, Somut Olmayan Kültürel Miras, Turist Rehberi.

⁵⁶ Balıkesir Üniversitesi, ssen@balikesir.edu.tr

⁵⁷ Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, ozcanozdemir@mehmetakif.edu.tr

TURİST REHBERLİĞİ YURTIÇİ UYGULAMA GEZİLERİNDE EĞİTİM, TUR KALİTESİ VE TUR MEMNUNİYETİ: ÖĞRENCİLER ÜZERİNDE GÖRGÜL BİR ARAŞTIRMA

Arş. Gör. Dr. Funda ÖN ESEN⁵⁸

Prof. Dr. Mustafa GÜLMEZ⁵⁹

ÖZET

Turist rehberi olmak isteyen kişi, her ne şekilde olursa olsun teorik eğitimini tamamladıktan sonra, Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın denetiminde Turist Rehberleri Birliği (TUREB) tarafından gerçekleştirilen, teoride görülen eğitimin pekiştirilmesini ve pratiğe dönüştürülmesini sağlayan yurtiçi uygulama gezilerine katılmak zorundadır. Bu eğitimlerle, turist rehberinin turizm sektörü ve mesleğiyle ilgili her konuda bilgi sahibi olması amaçlanmaktadır. Dolayısıyla turist rehberliği eğitiminde teorik eğitimin önemli olduğu kadar, pratik yaptıkları ve rehberlik eğitiminin bir parçası olan uygulama gezileri de önem arz etmektedir. Bu bağlamda araştırmanın amacı, turist rehberliği eğitiminin bir parçası olan yurtiçi uygulama gezilerinin yeterliliğini alan eğitim, tur kalitesi ve tur memnuniyeti kapsamında değerlendirmek ve demografik değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediğini tespit etmektir. Veri toplama tekniği olarak anketten yararlanılmıştır. Ocak – Şubat 2016 yılında uygulama gezisine katılan 233 öğrenciye anket uygulanmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen veriler, bir istatistik paket programı ile analiz edilmiş ve bulgular değerlendirilmiştir. Araştırma sonucuna göre; öğrencilerin gelir durumu, sınıfı ve mezuniyet sonrası iş bulabilme düşüncesi ile eğitim, tur kalitesi ve tur memnuniyeti arasında anlamlı bir ilişki ortaya çıkmamıştır. Cinsiyet, bölümü tercih sırası, bölümden memnuniyet, bölümü seçme nedeni, meslek ile ilgili düşünce, mezuniyet sonrası mesleği icra etme ve mesleği tavsiye etme ile eğitim, tur kalitesi ve tur memnuniyeti arasında bazı anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Turist Rehberi, Turist Rehberliği Eğitimi, Uygulama Gezisi.

⁵⁸ Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, fundaoon@gmail.com

⁵⁹ Akdeniz Üniversitesi, mgulmezakdeniz.edu.tr

KİŞİLİK ÖZELLİKLERİNİN KARIYER PLANLAMASINA ETKİSİ: TURİZM REHBERLİĞİ BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİ ÖRNEĞİ

Melek TURAN⁶⁰

Dr. Öğr. Üyesi Özcan ZORLU⁶¹

Arş. Gör. Ali KABAKULAK⁶²

ÖZET

Emek yoğun özelliğinden dolayı yoğun istihdam gerektiren turizm sektöründe, sektörel belirsizliklerin varlığı ve işgücü devir hızının yüksek olması, bu sektörde çalışan işgörenlerin kariyer planlamasına daha fazla önem vermesine neden olmaktadır. İşin niteliği, bireyin işe uygunluğu, kariyer olanakları gibi objektif unsurlar bireylerin kariyer planlamalarını şekillendiren temel unsurlardır. Bununla birlikte kariyer yolu tercihi, beceri ve yetenek düzeyi gibi sübjektif unsurlar da kariyer planlamasında etkili olmaktadır. Kariyer planlamasına etki eden bir diğer sübjektif unsur sahip olunan kişiliktir. Buradan hareketle bu çalışmada rehber aday öğrencilerin sahip olduğu kişilik özelliklerinin kariyer planlaması üzerindeki etkilerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma kapsamında turizm rehberliği eğitimi alan 130 öğrenciden anket yöntemiyle veri elde edilmiştir. Tanımlayıcı analizler (yüzde, sıklık, standart sapma, aritmetik ortalama), ilişki ölçüm analizleri (korelasyon) ve etki ölçüm analizleri (regresyon) sonucunda öğrencilerin sahip olduğu kişilik özelliklerinin kariyer tercihleri ve planlamaları üzerinde önemli etkilere sahip olduğu, kariyer planlamasına etki eden temel kişilik özelliklerinin ise dışa dönüklük ve duygusal denge olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kişilik, Kişilik Özellikleri, Kariyer Planlaması, Kariyer Tercihi.

⁶⁰ Sektör Çalışanı, mlkatilgan@hotmail.com

⁶¹ Afyon Kocatepe Üniversitesi, ozcanzorlu@aku.edu.tr

⁶² Afyon Kocatepe Üniversitesi, alikabakulak@aku.edu.tr

PAKET TURLARIN VE PROFESYONEL TURİST REHBERLİĞİ MESLEĞİNİN BALIKESİR TURİZMİNİN GELİŞİMİNDEKİ ÖNEMİ

Prof. Dr. Necdet HACIOĞLU⁶³

Ayşe Ebru TEZCAN⁶⁴

ÖZET

Balıkesir, coğrafi konumu, iklimi, doğası ve kültürel değerleriyle turizmde önemli bir potansiyele sahiptir. Turizm denildiğinde en önemli hizmetlerin başında paket turlar ve bu turlar içerisinde görev alan turist rehberleri akla gelmektedir. Paket turlar bireysel seyahatlere göre daha ekonomik olması, kısa sürede birçok yer görebilme, eğlence ve rehberlik hizmetlerinin bir arada bulunması, tek bir fiyat üzerinden tüm turizm hizmetlerini alabilme ve sosyalleşme gibi nedenlerden dolayı tercih edilen bir hizmettir. Paket turlar içerisinde hizmet veren turist rehberleri ise, turu yöneten ve gezdirdikleri bölge hakkında detaylı bilgiler vererek müşteri memnuniyetini sağlayan kişilerdir. Bu çalışmanın amacı, Balıkesir turizminin potansiyelini, paket turların ve turist rehberlerinin turizmdeki rolünü ve Balıkesir turizminin eksikliklerini ortaya koyarak turizmin bölgede gelişmesi için kamu kurum ve kuruluşlarına ile turist rehberlerine öneriler geliştirmektir. Çalışmanın literatür kısmında Balıkesir turizm potansiyelinden, paket tur ve turist rehberliği hizmetlerinden bahsedilmiştir. Araştırma yüz yüze, biçimsel mülakat yöntemi kullanılarak Balıkesir il merkezinde yer alan 9 adet seyahat acentasına Balıkesir turizmi, paket tur ve turist rehberleri ile ilgili 12 adet soru sorularak yapılmıştır. Araştırma sonuçları doğrultusunda Balıkesir turizminin geliştirilmesi için öneriler geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Balıkesir, Turizm, Paket Tur, Turist Rehberliği

⁶³ Balıkesir Üniversitesi, hacioglu@balikesir.edu.tr

⁶⁴ Balıkesir Üniversitesi, ebrutezcan13@hotmail.com

TURİST REHBERLERİNE YÖNELİK ETİK DIŞI DAVRANIŞLAR: ANTALYA İLİ ÖRNEĞİ

Fatma SELEK ⁶⁵

Dr. Öğr. Üyesi Özcan ZORLU ⁶⁶

Arş. Gör. Ali KABAKULAK ⁶⁷

ÖZET

Bu araştırmanın temel amacı Antalya ilinde faaliyet gösteren profesyonel turist rehberlerinin mesleğın icrası sürecinde maruz kaldığı etik dışı davranıŐların belirlenmesidir. 100 adet turist rehberinden anket tekniği elde edilen verilerin analizi sonucunda etki dışı davranıŐların seyahat acentası/tur operatörü kaynaklı ve turist / turist grupları kaynaklı olarak iki boyut içerdiği, seyahat acentası kaynaklı etik dışı davranıŐların daha fazla olduğu gözlenmiŐtir. Bununla birlikte maruz kalınan etik dışı davranıŐların rehberlerin yaş grupları ve hizmet sundukları dil bağlamında farklılık gösterdiği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Turist Rehberi, Etik, İŐ Etiği, Etik Dışı Davranışlar.

⁶⁵ Sektör Çalışanı, Fatmaseleks@hotmail.com

⁶⁶ Afyon Kocatepe Üniversitesi, ozcanzorlu@aku.edu.tr

⁶⁷ Afyon Kocatepe Üniversitesi, alikabakulak@aku.edu.tr

ÇOK KÜLTÜRLÜLÜK ÇERÇEVESİNDE TURİZM REHBERLİĞİ YÖNÜYLE İZMİR'DEN BİR İNANÇ TURİZMİ DEĞERİ: AZİZ POLİKARIUS (ST. POLYCARPE)

Prof. Dr. Mehmet Bülent ULUDAĞ⁶⁸

Dr. Haktan BİRSEL⁶⁹

ÖZET

Çokkültürlük teorileri açısından heterojen bir özellik arz eden içinde değişik kültür yapılarını barındıran coğrafyalar, öteden beri insanların ilgisini çekmiştir. Bu bağlamda küresel boyuttaki turizm hareketinin içinde inanç turizminin yerinin büyük olduğu görülmektedir. Etnisite/etnik yapı kavramının altı bileşeni açısından değerlendirildiğinde insanların farklı kültür bölgelerinde değişik inançları görmek ve ya kendi inançlarının temellerinin atıldığı bölgelerde ruhani hislerini uyandırmak için inanç turizmine katıldıkları görülmektedir. Bu bakımdan Anadolu coğrafyası özelinde Ege Bölgesi tarihin en erken dönemlerinden bu yana inanç hareketlerinin merkezinde yer alması nedeniyle çok büyük önem taşımaktadır. Bu da rehberlik hizmeti veren kişilerin çok kültürlülük teorisinin esaslarına hakim olması gerekmektedir. Bu bağlamda İzmir Hıristiyanlığın yayılmaya başladığı 1. Yüzyılın ilk yarısından itibaren merkezi konumda olmuştur. Havarilerin bir kısmı Efes'in yanı sıra İzmir'de kalmışlar ve onların yetiştirdiği öğrenciler burada Hıristiyanlığın yayılmasında öncü rol oynayan birer eğitici ve tavizsiz radikal inanç insanına dönüşmüştür. Bunlardan Aziz Yuhanna tarafından yetiştirilen Aziz Polikarpus önemli bir Hıristiyanlık figürüdür ve İzmir metropolitliği de bu bakımdan birinci yüzyılın ortalarından itibaren Hıristiyanlığın yayılmasında çok etkili olmuştur. Bu nedenle tarihin her devrinde çok kültürlü bir yaşam içinde yoğurulan ve özellikle antik Yunan, Roma medeniyetlerine ve sonra da Hıristiyanlığa ev sahipliği de yapan yapısal konumuyla İzmir ve havalisi Türkiye'ye gelen turistlerin ilgi odağıdır. Bu durum günümüz modern turizm hareketleri içerisinde turist rehberlerinin çok kültürlülük teorisinin esaslarını özümseyerek bilgili olmasını gerektirmektedir. Bildirinin amacı küresel boyutta sürekli bir gelişim gösteren inanç turizmini rehberler için önemini vurgulamak ve dikkate değer bir özelliğe sahip olan İzmir ve çevresinin Aziz Polikarpus ve İzmir kilisesi bağlamında ilk dönem Hıristiyanlığındaki önemini vurgulamaktır. Bu çerçevede bildiri çok kültürlülük teorisi içinde kavramsal boyutta inanç turizmi, İzmir kilisesi özelinde tarihi belgeler ile desteklenerek Aziz Polikarpus'un hayatı ve çalışmaları, İzmir'de verilen rehberlik hizmetleri açısından bu değer unsuru üzerine yapılabilecek çalışma ve projeleri ele alan alt bölümleri kapsamı hedeflenmiştir.

Anahtar Kelimeler: İnanç Turizmi, Aziz Polikarpus (St. Polycarpe), Smyrne, Hıristiyanlık, Kilise.

⁶⁸ İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, mehmetbulentuludag@gmail.com

⁶⁹ İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, haktanbirsell@gmail.com

TURİST REHBERİNİN NİTELİK VE ÖZELLİKLERİ: FETHİYE GÜNÜBİRLİK KÜLTÜR TURU ÖRNEĞİ

Doç. Dr. Burhan KILIÇ⁷⁰

Bil. Uzm. Turgay ESEN⁷¹

Arş. Gör. Dr. Funda ÖN ESEN⁷²

ÖZET

Araştırmada günübirlik kültür turlarındaki turist rehberinin nitelik ve özelliklerine ilişkin turistlerin beklentileri ve algıları önem-performans dâhilinde karşılaştırmalı olarak ortaya konulması amaçlanmıştır. Bunun yanı sıra, önem-performans düzeylerinin ortalamalar arası farkın anlamlılığını tespit etmek ve turist rehberine ait nitelik ve özelliklerinin önem ve performans düzeylerinin daha önce günübirlik kültür turuna katılıp katılmadığı, günübirlik kültür turuna katılma nedeni ve günübirlik kültür turundan memnun olma durumuna göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek hedeflenmiştir. Çalışmada nicel araştırma yönteminin kullanılmış, veri toplama aracı olarak anket tekniğinden yararlanılmıştır. Fethiye destinasyonundan günübirlik kültür turuna katılan 498 turiste anket uygulanmıştır. Elde edilen veriler, bir istatistik paket programı aracılığıyla analiz edilmiş ve değerlendirilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, turistlerin katıldıkları turda turist rehberinin nitelik ve özelliklerinin önem düzeyi yüksektir. Performans oranı ise, bilgi düzeyi önem düzeyini tam olarak karşılamakta, beceri düzeyi ve kişilik-karakter özellikleri ise tam anlamı ile önem düzeyini karşılamadığı, oranın düşük olduğu, buna rağmen olumlu tutum geliştirdikleri gözlemlenmektedir. Turist rehberinin nitelik ve özelliklerine ait sekiz ifadenin önem-performans ortalamaları arasında ve günübirlik kültür turuna katılma durumu, katılma nedeni ve memnun olma durumu arasında farklılıklar tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Turist Rehberi, Kültür Turizmi, Önem-Performans Analizi.

⁷⁰ Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, bkilic@mu.edu.tr

⁷¹ Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, turgayguide@hotmail.com

⁷² Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, fundaon@gmail.com

KADROLU BELGELİ TURİST REHBERİ ÇALIŞTIRAN A GRUBU SEYAHAT ACENTELERİNDE ÖRGÜTSEL YETENEKLERİN ÜRÜN ODAKLI FARKLILAŞTIRMA STRATEJİSİNE ETKİSİ

Dr. Öğr. Üyesi Eda Rukiye DÖNBAK ⁷³

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, Türkiye’deki A grubu seyahat acentelerinin oluşturduğu araştırma evreninde yer alan işletmelerin pazarda kullandıkları ürün odaklı rekabet stratejilerinin belirlenmesinde işletmenin örgütsel yeteneklerinin ve ülkesel, belgeli, profesyonel turist rehberlerinin etkisini araştırmaktır. Acentesinde kadrolu belgeli turist rehberi istihdamı olan ile olmayanlar arasında ürün odaklı farklılaştırma stratejisi açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmaktadır ($p<0,05$). Turist rehberi istihdamı olanların puan sıra ortalaması 193,41 iken olmayanların ortalaması 158,40’tır. Buna göre acentesinde kadrolu belgeli turist rehberi istihdamı olanlarda ürün odaklı farklılaştırma stratejisinin daha fazla olduğu belirlenmiştir. Acentesinde kadrolu belgeli turist rehberi istihdamı mevcut olanlarda örgütsel yeteneklerin, ürün odaklı farklılaştırma stratejisini etkileme durumunun incelenmesi amacıyla regresyon analizi yapılmıştır. Yapılan regresyon analizi sonucunda ise rehberlerin işletme yeteneklerine katkısı, değişim yeteneği ve bilgi teknolojileri yeteneklerinin ürün odaklı farklılaştırma stratejisini olumlu yönde etkilediği ($B=,108$ $B=,263$ $B=,204$ $p<0,05$) belirlenmiştir. Ürün Odaklı Farklılaştırma Stratejisindeki değişimin %24’ü Rehberlerin İşl. Y. Katkısı, Değişim ve Bilgi Teknolojileri Yetenekleri tarafından açıklanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Turist Rehberleri, İşletme Yetenekleri, Rekabet Stratejileri, Seyahat Acenteleri.

⁷³ Adıyaman Üniversitesi, edonbak@adiyaman.edu.tr

TURİST REHBERLİĞİ MESLEKİ ETİK İLKELERİ ÜZERİNE KARŞILAŞTIRMALI BİR ARAŞTIRMA

Doç. Dr. Bayram ŞAHİN ⁷⁴

Özge BİÇER ⁷⁵

ÖZET

Bir turistik seyahatte turistin memnuniyeti, seyahate ilişkin sunulan ürünlerin tüketicide yarattığı memnuniyetle ilgilidir. Bir turun başarıyla tamamlanabilmesi, tura katılan turistlerin memnun olarak veya hayal kırıklığı ile ayrılmaları ise, turist rehberinin göstereceği performans ile doğrudan ilişkilidir. Turist rehberleri, bir destinasyona yönelik önyargıların kırılması, destinasyonun tanıtılması ve turistlerin gözündeki imajın oluşturulması aşamasında önemli roller üstlenmektedir. Turizm sektörü içerisinde böylesine kritik bir öneme sahip olan turist rehberlerinin, mesleki faaliyetlerini yürütürken etik kurallara uygun olarak hareket etmeleri beklenmektedir. Turist rehberliği alanında meslek etiği kurallarının oluşturulmasının amacı; meslekle ilgili belirli standartların oluşturulması, rehberlik mesleğinin geliştirilmesi, nitelikli rehberlerin yetiştirilmesi ve rehberlik mesleğinin en iyi şekilde yürütülmesinin sağlanmasıdır. Bu çalışmanın amacı turizmde önde gelen bazı ülkelerin turist rehberliği derneklerinin/birliklerinin meslek etiği kurallarının olup olmadığının tespit edilmesi, var olan etik kuralların Türkiye’deki “Turist Rehberliği Meslek Etiği Kuralları” ile karşılaştırması, benzer ve farklı yönlerin neler olduğunun tespit edilmesidir. Araştırma sonucunda bazı ülkelerde turist rehberliği derneği/birliği olup olmadığı tespit edilmiş daha sonrasında bu derneklerin rehberlik meslek etiği kuralları ayrı ayrı incelenmiştir. Araştırma sonucunda 14 adet derneğe/birliğe ulaşılmış ve rehberlik meslek etiği kuralları; genel, mesleki, turist, meslektaş, işveren ve çevre olmak üzere 6 başlık altında incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Meslek Etiği, Mesleki Etik Kurallar, Turizm Etiği, Turist Rehberliği.

⁷⁴ Balıkesir Üniversitesi, bsahin@balikesir.edu.tr

⁷⁵ Balıkesir Üniversitesi, ozge.bicer3087@gmail.com

TURİST REHBERİ ADAYLARININ TURİST REHBERLİĞİ EĞİTİMİ VE MESLEĞE KABUL ŞARTLARINA KARŞI TUTUMU

Doç. Dr. Rahman TEMİZKAN⁷⁶

Dr. Öğr. Üyesi Duran CANKÜL⁷⁷

ÖZET

Bu araştırma turist rehberi adaylarının turist rehberliği eğitimi ve mesleğe kabul şartlarına karşı tutumunu belirlemeyi amaçlamaktadır. Araştırma, bu konu ile ilgili daha önce herhangi bir çalışmanın yapılmamış olması ve literatüre katkı sağlaması açısından önem taşımaktadır. Araştırmanın evrenini Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tezsiz Turist Rehberliği Bölümü öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmada, nitel veri toplama yöntemlerinden görüşme tekniği kullanılmıştır. Veriler yüz yüze yarı-yapılandırılmış görüşme formu aracılığı ile toplanmıştır. Elde edilen sonuçlar uygulayıcılara ve kanun yapıcılara ışık tutacaktır.

Anahtar Kelimeler: Turist Rehberliği, Turist Rehberliği Eğitimi, Turist Rehberliği Kanunu.

⁷⁶ Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, rahmantemizkan@hotmail.com

⁷⁷ Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, dcankul@ogu.edu.tr

TURİST REHBERLERİNİN ANLATIMLARININ ZENGİNLEŞTİRİLMESİNDE SEYAHATNAMELERİN KULLANILMASI: ESKİŞEHİR ÖRNEĞİ

Aysel YILMAZ⁷⁸

ÖZET

Turizm sektörünün önemli aktörlerinden olan turist rehberleri, anlatımları ile ziyaret edilen yer hakkındaki imajın oluşumunda ve değişiminde etkilidir. Bu anlatımları destekleyecek bilgi kaynaklarından biri de seyahat edilen döneme ve coğrafi bölgeye ait bilgiler içeren seyahatnamelerdir. Bu çalışmada, turist rehberlerinin anlatımlarının zenginleştirilmesinde seyahatnamelerden ne şekilde ve hangi konularda yararlanılacağına ortaya konulması amaçlanmaktadır. Nitel bir yöntemin benimsendiği bu çalışmada turist rehberlerinin anlatımlarında seyahatnameleri kullanımına ilişkin görüşleri tespit etmek üzere yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmış ve uzman görüşü alınarak düzenlenmiştir. Eskişehir’de aktif görev yapan eylemli turist rehberinden dokuz katılımcıya sözlü olarak ön bilgi verilmiş ve görüşme formları internet üzerinden ulaştırılmıştır. Elde edilen veriler, betimsel analiz tekniği ile ‘Seyahatnamelerin Bilinirliği/Tanınırılığı’, ‘Seyahatnamelerin Anlatım Üzerindeki Etkileri’ ve ‘Seyahatnamelerin Turist Rehberliği Eğitiminde Kullanılması’ temaları altında değerlendirilerek yorumlanmıştır. Keşifsel bir nitelik taşıyan çalışma sonunda katılımcıların anlatımlarında seyahatnamelerdeki bilgileri kullandıkları, bilgi aktarıcı rol üstlenen turist rehberlerinin tur esnasında gezilen yerin tarihi, ekonomik, demografik, toplumsal yapısını ve coğrafi özelliklerini birinci elden kaynağa dayalı olarak anlatmalarının farklılık yaratacağı, anlatımı zenginleştirileceği, turist memnuniyetini arttıracığı görüşleri tespit edilmiştir. Bu bağlamda turist rehberliği eğitimi veren kurumlarda seyahatnamelerden yararlanılması da önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Seyahatnameler, Turist Rehberi, Turist Rehberliği Eğitimi, Anlatım, Eskişehir.

⁷⁸ Anadolu Üniversitesi, aysely@anadolu.edu.tr

TURİZM REHBERLİĞİ BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN “TURİZM REHBERLİĞİ MESLEĞİNE” İLİŞKİN GELİŞTİRDİKLERİ METAFORLARIN KARŞILAŞTIRILMASI (BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ)

Dr. Öğr. Üyesi Göksel Kemal GİRGIN⁷⁹

Doç. Dr. Yusuf AYMANKUY⁸⁰

Büşra DİKEN⁸¹

Hale KOLA⁸²

ÖZET

Bu araştırma, Balıkesir Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği bölümü birinci ve dördüncü sınıf öğrencilerinin “turizm rehberliği mesleğine” ilişkin zihinlerinde oluşturdukları algılara yönelik geliştirdikleri metaforları belirlemeyi amaçlamaktadır. Araştırmaya katılan 102 öğrenciden yarı yapılandırılmış anket formunda yer alan; "Turizm rehberi, banaifade eder. Çünkü" şeklindeki ifadeyi tamamlamaları istenmiştir. Araştırmada nitel araştırma desenlerinden biri olan “olgubilim” (fenomenoloji) deseninin kullanılması uygun görülmüştür. Araştırmadan elde edilen verilerin değerlendirme aşamasında ise, içerik analizi yönteminden yararlanılmıştır. Araştırma sonucunda toplam 66 adet anlamlı metafor üretilmiştir. Üretilen bu metaforlar “Yönlendirici ve Bilgiye Ulaştırıcı Metaforlar”, “Doğa Algısına İlişkin Metaforlar”, “Rehberlik Mesleğinin Öneme İlişkin Metaforlar”, “Finansal Algılara İlişkin Metaforlar”, “Etnik Kimlik Kavramına İlişkin Metaforlar”, “Gıda Kültürüne İlişkin Metaforlar”, “Sosyalleşmeye İlişkin Metaforlar”, “Kişilik Özelliklerine İlişkin Metaforlar”, “Diğer Kavramlara İlişkin Metaforlar” olmak üzere toplam 9 kategori altında toplanmıştır. Öğrenciler tarafından üretilen metaforların büyük çoğunluğu yönlendirici ve bilgiye ulaştırıcı metaforlar kategorisinde yer alırken en az metafor üretilen kategoriler ise sosyalleşmeye ve kişilik özelliklerine ilişkin metaforlar olarak belirlenmiştir. Bu araştırmanın sonucunda turizm rehberliği birinci ve dördüncü sınıf öğrencilerinin “turizm rehberliği mesleğine” ilişkin algılarının pozitif yönde olduğu ve öğrencilerin ürettikleri metaforlar arasında anlamlı bir fark olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Turizm, Turizm Eğitimi, Turizm Rehberliği, Turizm Rehberliği Eğitimi, Metafor.

⁷⁹ Balıkesir Üniversitesi, girgin@balikesir.edu.tr.

⁸⁰ Balıkesir Üniversitesi, aymankey@balikesir.edu.tr

⁸¹ Balıkesir Üniversitesi, busra_diken1745@hotmail.com

⁸² Balıkesir Üniversitesi, halekola_hk@hotmail.com

TÜRKİYE’DE TURİST REHBERLİĞİ LİSANS PROGRAMLARININ SAYISAL AÇIDAN YAPISAL VE COĞRAFİK DEĞERLENDİRMESİ (MART 2018)

Dr. Öğr. Üyesi Alaattin BAŞODA⁸³

Dr. Öğr. Üyesi Serkan AYLAN⁸⁴

ÖZET

Bu çalışmanın amacı; Türkiye’deki turist rehberliği lisans programlarının mevcut durumunu sayısal açıdan yapısal ve coğrafik değerlendirmesini yapmaktır. Çalışmada Mart 2018’de, ilgili kılavuzlar ve web sayfaları aracılığıyla Türkiye’de turist rehberliği lisans programlarının yer aldığı/aktif eğitiminin verildiği üniversitelerin, birimlerin ve bölümlerin niceliğine, türüne ve coğrafik bölgelere göre dağılımına ilişkin mevcut durum değerlendirilmiştir. Sonuçlara göre Türkiye’de 7 bölgede, 39 ilde, 46 üniversitede ve 48 okulda (45’i turizm okulu, 34’ü Turizm Fakültesi) turist rehberliği lisans programları (1 Turist Rehberliği, 38 Turizm Rehberliği ve 9 Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği) bulunmaktadır. Bunların büyük çoğunluğu İç Anadolu ve Karadeniz Bölgesi’ndedir. En çok okulun ve programın yer aldığı iller ise İstanbul, İzmir, Antalya, Konya ve Eskişehir’dir. Ayrıca 6 bölgede, 18 ilde, 22 üniversitede ve 23 okulda (17’si Turizm Fakültesi, 19 Turizm Rehberliği, 4 Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği) aktif turist rehberliği eğitimi verilmektedir. Aktif eğitimin yoğunlaştığı bölgeler; Ege, İç Anadolu ve Marmara, iller ise İzmir, İstanbul, Konya ve Antalya’dır.

Anahtar Kelimeler: Turizm, Turist Rehberliği, Programlar, Kurumlar, Bölgeler, Lisans Eğitimi.

⁸³ Selçuk Üniversitesi, alabasoda@gmail.com

⁸⁴ Selçuk Üniversitesi, serkaylan@gmail.com

İNANÇ TURİZMİ BAĞLAMINDA KİLİSE VE HAVRALAR: İZMİR ÖRNEĞİ

Burcu DEMİR⁸⁵

Dr. Öğr. Üyesi Elçin DOĞAN GÜRBÜZER⁸⁶

ÖZET

İzmir, inanç turizmi açısından dinlerin kavşak noktası konumundadır ve tek tanrılı dinlerin köklü geçmişine sahiptir. Özellikle Hıristiyanlık ve Musevilik açısından önemli dinsel yapıları içerisinde bulundurulur. Bu yapıların bir kısmı günümüze ulaşamamış olmakla birlikte, restore edilmiş ve edilmekte olan birçok yapı görülebilir. Hıristiyanlığın İzmir'deki izleri ilk dönemlere kadar dayanır. Kiliseler, 17. yüzyılda Levantenlerin İzmir'e göç etmesiyle birlikte Bornova ve Buca bölgesinde konumlanırken halk etkileşiminin artmasıyla daha merkezi noktalara kaymıştır. Bunun sonucu olarak da Alsancak ve çevresinde etkin hale gelmişlerdir. Musevilerin İzmir'e gelişleri Roma dönemine uzanır. 17. yüzyılda Osmanlı Devleti'nin dış ticarete İzmir Limanı'nı ihraç limanı olarak kullanmaya başlamasıyla İzmir'e göçler hızlanmıştır. Bu göçlerle birlikte gelen Yahudiler, Havra Sokak, Keçeciler, Karataş, Karantina ve Agora çevresinde Yahudi mahalleleri kurmaya başlamışlardır. Bugün havraların büyük bir kısmı restorasyona ihtiyaç duysa da bir kısmı görülebilir durumdadır. Bu çalışmanın amacı hala görülebilir durumda olan yapıların inanç turizmi açısından önemlerini ve bu yapıların dahil edildiği tur programlarını incelemek ve Türkiye'nin inanç turizmi potansiyeline katkılarını tartışmaktır.

Anahtar Kelimeler: İnanç Turizmi, İzmir, Hıristiyanlık, Musevilik, Dinsel Yapılar.

⁸⁵ Ege Üniversitesi, demirburcu512@gmail.com

⁸⁶ Ege Üniversitesi, doganelcin@hotmail.com

TURİST REHBERLERİNİN MOTİVASYONUNU ETKİLEYEN KİŞİSEL ÖZELLİKLER VE MESLEĞİN YAPISAL İŞ ÖZELLİKLERİ

Prof. Dr. Necdet HACIOĞLU⁸⁷

Arş. Gör. Arzu KILIÇ⁸⁸

Arş. Gör. Sultan Nazmiye KILIÇ⁸⁹

ÖZET

Turist rehberleri, çalıştığı destinasyonun temsilcisi konumundadır. Verimli çalışan bir turist rehberi, turistlerin olumlu deneyim yaşamalarında ve destinasyon sadakatinin oluşmasında önemli bir unsurdur. Turist rehberinin verimliliğini sağlayan en önemli faktörlerden biri yüksek motivasyondur. Bu nedenle, turist rehberlerinin motivasyonlarını etkileyen faktörlerin tespit edilmesi, verimliliklerine katkı sağlayacaktır. Bu doğrultuda, çalışma turist rehberlerinin motivasyonlarını etkileyen unsurların ve mesleki özelliklerinin anlaşılması amacıyla hazırlanmıştır. Çalışmada, mevcut durumun ortaya konması ve detaylı bilgi edinebilmek amacıyla nitel yöntem tercih edilmiştir. Veriler, yarı yapılandırılmış görüşme formu ile Şubat-Nisan 2018 tarihleri arasında toplanmıştır. Verilen cevaplar içerik analiziyle değerlendirilerek önce kodlanmış, ardından kategorilendirilmiştir. Çalışma sonucunda, turist rehberlerinin acenta seçiminde en çok üzerinde durdukları unsurlar güven ve ücret olduğu, uyumlu grupları daha çok tercih ettikleri, toplumda eğitimci, tanıtıcı ve temsilci rollerine sahip olduklarını düşündükleri ve misafirlerle yaşadıkları sorunların mesleğin yapısal sorunları arasında en çok üzerinde durulan sorunlar olduğu görülmüştür. Bunun yanı sıra, motivasyonlarını en çok dış etkenlerden kaynaklanan faktörlerin etkilediğini ve mesleğin özel yaşamlarına olumsuz etkisi olduğunu vurgulamışlardır.

Anahtar Kelimeler: Turist Rehberi, Motivasyon, Kişisel Özellikler, Mesleki Özellikler, Nitel.

⁸⁷ Balıkesir Üniversitesi, hacioglu@balikesir.edu.tr

⁸⁸ Balıkesir Üniversitesi, arzukilic@balikesir.edu.tr

⁸⁹ Balıkesir Üniversitesi, sultankilie55@gmail.com

TURİST REHBERLİĞİ MESLEK ETİK KURALLARI VE TÜRKİYE'DEKİ MESLEK ÖRGÜTLERİNİN ALGISI

Arş. Gör. Özge TOLGA⁹⁰

Prof. Dr. Zafer ÖTER⁹¹

ÖZET

Hizmet sektörü olan turizmde çalışanların müşteriler nezdinde memnuniyet oluşturması diğer sektörlerle göre daha zor gerçekleşmektedir. Bu sebeple çalışanların meslek etik değerlerine uygun davranması zorlaşabilmektedir. Meslek etik değerleri, sektörün daha kaliteli bir şekilde sürdürülmesi için gereklidir. Turizm endüstrisinde insan faktörünün başrol oynaması bazı etik karmaşalarının yaşanmasına sebep olmaktadır. Bu endüstrinin halkalarından biri olan turist rehberlerinin de mesleki etik değerlere uygun davranması turist rehberliği mesleğinin sektör içindeki sürdürülebilirliği açısından önem taşımaktadır. Turist rehberleri de meslekleri gereği birçok kişi ve kurumla iletişim halinde olmakta ve bu iletişim sırasında bazen mesleki etik ihlaller gerçekleştirebilmektedirler. Bu çalışmada öncelikli olarak etik, meslek etiği, turizmde etik ve meslek etiği kavramlarına yer verilmiş ve hem Dünya'daki hem de Türkiye'deki turist rehberliği meslek kuruluşlarının mesleğe dair etik kodları incelenmiştir. Araştırma kapsamında nitel çalışmaya başvurulmuştur. Birincil veri toplanmış ve meslek örgütlerinden elde edilen bulgular tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Etik Kavramı, İş Etiği, Turist Rehberliği Meslek Etiği, Turist Rehberliği Meslek Örgütleri.

⁹⁰ İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, ozge.tolga@ikc.edu.tr

⁹¹ İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, oter@hotmail.com

TURİZM REHBERLİĞİ UZMANLAŞMA EĞİTİMİNDE FARKINDALIK YARATMA: TURİZM PAYDAŞLARINA YÖNELİK BİR DURUM ÇALIŞMASI

Arş. Gör. Aylin GÜVEN⁹²

Arş. Gör. Caner ÜNAL⁹³

Doç. Dr. Meltem CABER⁹⁴

ÖZET

Profesyonel turizm rehberlerinin almış oldukları eğitim ve mesleki yaşamları boyunca edindikleri deneyim, sundukları hizmetin kalitesi üzerinde oldukça etkilidir. Rehberlikte uzmanlaşma eğitimi konusu, Turizm Stratejisi 2023 eylem planında değerlendirilmiş ve 3. Turizm Şûrası sonuç raporunda rehberlerin niteliklerinin artırılmasına ilişkin gereken adımların atılması vurgulanmıştır. Gerçekleştirilen bu araştırmada, rehber odaları tarafından uygulanan uzmanlaşma eğitimleri konusunda farkındalık oluşturmak ve konu ile ilgili turizm paydaşlarının görüşlerini almak yoluyla rehberlikte uzmanlaşma eğitim sorunsalına çözüm önerileri getirmek amaçlanmıştır. Bu bağlamda nitel araştırma yöntemi benimsenerek, amaçlı örnekleme yöntemi (kartopu örnekleme) ve bütüncül çoklu durum deseni kullanılarak içerik analizinden faydalanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak, Antalya ilinde bulunan üç seyahat acentesi yöneticisi (profesyonel turizm rehberi-PTR), bir seyahat acentesi operasyon sorumlusu (PTR), üç profesyonel turizm rehberi, bir Antalya Rehberler Odası (ARO) yönetim kurulu üyesi (PTR) ve lisans seviyesi turizm rehberliği eğitiminde görev yapmakta olan bir akademisyen (Eylemsiz PTR) ile yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen veriler NVIVO programıyla kodlanarak, başlıca temalar belirlenmiştir. İkincil kaynakların yanı sıra ilgili kurum olan ARO'dan elde edilen eğitim ve uzmanlık eğitimlerine ilişkin verilerle doküman analizi de yapılmıştır. Elde edilen bulgular ışığında, rehberlikte uzmanlaşma eğitimi uygulamalarının geliştirilmesine yönelik bazı çözüm önerileri sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Profesyonel Turizm Rehberliği, ARO (Antalya Rehberler Odası), Uzmanlaşma Alanları, Uzmanlaşma Eğitimi, İçerik Analizi.

⁹² Akdeniz Üniversitesi, aylinguven@akdeniz.edu.tr

⁹³ Antalya Bilim Üniversitesi, caner.unal@antalya.edu.tr

⁹⁴ Akdeniz Üniversitesi, meltemcaber@akdeniz.edu.tr

TURİST REHBERLERİNİN İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ İLE İLGİLİ SORUNLARI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Öğr. Gör. Arzu ÜNAL⁹⁵

Öğr. Gör. Tuğçe ORAL⁹⁶

ÖZET

Turizm, dünya çapında önemini hızla arttıran ekonomik bir faaliyet olarak ön plana çıkmaktadır. Bunun yanı sıra sektör yapısı itibariyle emek yoğunudur ve turizm çalışanları hizmet kalitesini ve beraberinde misafirlerin memnuniyet ve bağlılığını arttırmak için yoğun çaba harcarlar. Turist rehberleri için de durum aynıdır ve mesleğin yapısı gereği insan ilişkileri yoğunudur. Mevlana “Bir ülkede kılavuz arıyorsanız emin olmanız gereken en önemli şey; sizi gezdirenin en az sizin kadar kendini ve hayatı bilmesidir.” der. Üstlendikleri misyon gereği ülkemizi en iyi şekilde temsil etmeye çalışan rehberlerin yaşamış oldukları sektörel sorunlar hem fiziki hem de psikolojik olarak etkilenmelerine yol açmaktadır. Bu bağlamda çalışma sürelerinin uzunluğu, ara dinlenme ya da hafta tatili ihlali, kayıt dışılık gibi sebeplerle iş kazası ve meslek hastalıkları gibi sağlık sorunlarına maruz kalan rehberlerin yaşam kalitelerini yükseltebilmeleri için iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili sorunların çözümlenmesi gerekir.

Anahtar Kelimeler: Turist Rehberliği, İş Sağlığı ve Güvenliği, Meslek Hastalıkları, Koruyucu Değerlendirmeler.

⁹⁵ İstanbul Gelişim Üniversitesi, aavci@gelisim.edu.tr

⁹⁶ İstanbul Gelişim Üniversitesi, tyilmaz@gelisim.edu.tr

ÖĞRENCİLERİN AKADEMİK BAŞARISI İLE ÖRGÜTSEL FAKTÖRLERİN İLİŞKİSİ: TURİZM REHBERLİĞİ EĞİTİMİ ALAN ÖĞRENCİLER ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Övgü AÇIKSÖZLÜ⁹⁷

Dr. Öğr. Üyesi Gülay ÖZDEMİR YILMAZ⁹⁸

Prof. Dr. Düriye BOZOK⁹⁹

ÖZET

Üniversitelerin temel amaçlarından biri, öğrencileri mesleki açıdan donanımlı hale getirerek, toplum içerisinde saygın bireyler olarak yer almalarını sağlayacak nitelikler kazandırmaktır. Dolayısıyla, üniversiteler bahsedilen amaçlara ulaşabilmek için gerekli örgütsel yapıya sahip olmalıdırlar. Bu örgütsel yapı içerisinde yer alan; örgüt yönetimi, öğretim elemanları, kurumun fiziksel ortam ve donanımı gibi faktörler öğrencilerin mesleki açıdan gerekli bilgi ve becerileri kazanmasının yanı sıra akademik başarısı üzerinde de önemli etkiye sahiptir. Bu araştırmanın amacı, yükseköğrenim gören öğrencilerinin akademik başarılarını etkileyen örgütsel faktörleri nasıl değerlendirdiklerini belirlemektir. Öğrencilerin akademik başarılarını etki eden birçok faktör bulunmaktadır. Bu çalışma, özellikle akademik başarıyı etkileyen örgütsel faktörleri değerlendirmeye yöneliktir. Akademik başarıyı etkileyen diğer faktörler çalışma kapsamında ele alınmamıştır. Araştırma Balıkesir Üniversitesi Turizm Fakültesinde öğrenim gören Turist Rehberliği bölümü öğrencileri üzerine gerçekleştirilmiştir. Çalışmada, Öğrenci Başarısını Etkileyen Örgütsel Faktörler Ölçeği (ÖBEFÖ) kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda, öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörleri genel olarak olumlu değerlendirdikleri tespit edilmiştir. Not ortalama derecesi iyi-pekiyi düzeyinde olan öğrenciler, zayıf-orta düzeyde olan öğrencilere göre örgütsel faktörleri oluşturan iletişim ve mesleki yeterlilik boyutlarını daha olumlu algılamakta ve yönetim hizmetleri boyutunda anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Ayrıca öğrencilerinin cinsiyet, yaş ve mezun oldukları lise durumları ile örgütsel faktörler arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmamaktadır. Fakat 4.sınıf öğrencileri 1.sınıf öğrencilerine göre örgütsel faktörleri daha olumlu algılamaktadırlar.

Anahtar Kelimeler: Akademik Başarı, Örgütsel Faktörler, Turizm Rehberliği.

⁹⁷ Balıkesir Üniversitesi, ovgu_aciksozlu@hotmail.com

⁹⁸ Balıkesir Üniversitesi, gulay@balikesir.edu.tr

⁹⁹ Balıkesir Üniversitesi, dbozok@balikesir.edu.tr

TURİST REHBERLİĞİNDE UZMANLAŞMA: KAPADOKYA BÖLGESİ ÜZERİNE NİTEL BİR ARAŞTIRMA

Arş. Gör. Filiz DALKILIÇ YILMAZ¹⁰⁰

Yasin YILMAZ¹⁰¹

ÖZET

Deniz-kum-güneş üçlüsüne dayalı turizmin sıradanlaşması, farklılık arayan kişileri başka arayışlara itmiştir ve buna bağlı olarak, turistler tatillerini uzun süreli ve bir defada kullanmak yerine kısa süreli, değişik yerlerde değişik heyecanlar yaşayarak geçirmek istemeye başlamışlardır. Bu ihtiyaca cevap vermek üzere özel ilgi turizmi ve uzman rehber gereksinimi ortaya çıkmıştır. Uzman Rehberler belirli bir konuyu çok derinlemesine özümsemiş kişilerdir. Uzman rehberler Hititoloji, Fauna, Kuşların Göçleri gibi belirli bir konuda veya sörf, avcılık, yürüyüş gibi belirli bir etkinlik alanında uzmanlaşmış kişilerdir. Bu çalışma kapsamında Türkiye’de turist rehberliğinde uzmanlaşma ve uzmanlaşma eğitimleri ile ilgili bilgiler verilmiş, eğitimlerin nasıl gerçekleştirildiği ve nasıl sertifikalandırıldığı konusunda bilgiler verilmiştir. Çalışmada, değişen turizm trendlerine ve özel ilgi turlarına rehberlik edebilecek uzman turist rehberleri yetiştirilebilmesi için gerekli olan niteliklerin belirlenmesi, Kapadokya uzmanı turist rehberi yetiştirebilmenin asgari şartlarının belirlenmesi ve Kapadokya bölgesinde yapılabilecek uzmanlık eğitimlerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Çalışmanın amacına yönelik olarak, araştırma evreni Kapadokya bölgesinde çalışan turist rehberleri olarak seçilmiş ve örneklem olarak seçilen 18 rehber ile nitel araştırma yöntemlerinden yarı yapılandırılmış görüşme yapılarak veriler toplanmıştır. Araştırma kapsamında elde edilen veriler içerik analizi ve betimsel analiz kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırmanın güvenilirliğini artırmak için, araştırma birden fazla kişiyle yapılmış ve gözlem yoluyla elde edilen bulguların yapılan görüşmelerde de teyit edilmesine dikkat edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Turist Rehberi, Uzmanlaşma, Kapadokya.

¹⁰⁰ Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, filiz.dalkilic@nevsehir.edu.tr

¹⁰¹ Profesyonel Turist Rehberi, ysn.yilmaz@outlook.com

TURİST REHBERLERİNİN ROLLERİNE DAYANAN METAFORİK TURİST ALGISI

Doç. Dr. Özlem KÖROĞLU¹⁰²

Doç. Dr. F. Özlem GÜZEL¹⁰³

Arş. Gör. Caner ÜNAL¹⁰⁴

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, turist rehberlerinin rollerine dayanan metaforik turist algısını belirlemektir. Araştırmada, yerli turistlerin turist rehberlerine yönelik algıları, metaforlar yoluyla incelenmiştir. Bu amaç doğrultusunda, Kasım 2017-Mart 2018 tarihleri arasında Antalya'da gününbirlik rehberli turlara katılan yerli turistlerden "Bana göre turist rehberi ... gibidir. Çünkü ..." cümlesini tamamlamaları istenmiştir. Nitel araştırma kapsamında fenomenolojik yaklaşım (olgubilim) kullanılan bu araştırmada, yerli turistlerin oluşturduğu metaforlar içerik analizi kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırmanın sonucunda, yerli turistlerin turist rehberine yönelik toplam 141 metafor ortaya koyduğu belirlenmiştir. Bu metaforlara göre yerli turistlerin turist rehberine ilişkin sahip oldukları algıları 8 kategori altında gruplandırılmıştır. Bu kategoriler; yorumlayıcı olarak turist rehberi, bilgi kaynağı olarak turist rehberi, bilgi aktarıcısı olarak turist rehberi, lider olarak turist rehberi, koşulsuz hizmet sağlayıcı olarak turist rehberi, yol gösterici olarak turist rehberi, temsilci olarak turist rehberi ve tanıtıcı olarak turist rehberi olarak adlandırılmıştır. Yorumlayıcı olarak turist rehberi kategorisinin yerli turistler tarafından en fazla metafor üretilen kategori olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Turist Rehberi, Rol, Algı, Metafor, Metafor Analizi.

¹⁰² Balıkesir Üniversitesi, okoroglu@balikesir.edu.tr

¹⁰³ Akdeniz Üniversitesi, ozlemmguzel@hotmail.com

¹⁰⁴ Antalya Bilim Üniversitesi, caner.unal@antalya.edu.tr

TURİST DENEYİMİNDE PROFESYONEL TURİST REHBERLERİNİN ROLÜ

Mustafa ÖZDEMİR¹⁰⁵

Doç. Dr. Gürel ÇETİN¹⁰⁶

Prof. Dr. Füsun İSTANBULLU DİNÇER¹⁰⁷

Öğr. Gör. Tolga AKAGÜN¹⁰⁸

ÖZET

Turizm eşsiz deneyimler yaşamak, rutin hayattan kaçmak, geçici olarak farklı bir zaman ve çevrede yaşamak, sıradışılığı aramak için seyahat etme etkinliği olarak da tanımlanabilir. Turizm yazınında turist deneyiminin incelenmesi için pek çok araştırma yapılmıştır. Ancak rehberli turlar çerçevesinde turist deneyimi ile ilgili sınırlı sayıda çalışma bulunmaktadır. Bu çalışmanın temel amacı, rehberli turlarda turist deneyimi ve davranışlarını etkileyen faktörlerin belirlenmesidir. Çalışmanın ampirik bölümünü yazın taraması sonucu niteliksel veri toplama araçlarıyla hazırlanan anketin yanı sıra turistlerle yarı yapılandırılmış mülakatlar oluşturmaktadır. Bu çalışma, çeşitli faktörler altında belirlenen farklı deneyimsel ifadeleri sınıflandırmıştır. Sonuçların rehberli turlarda turist deneyimini etkileyen faktörlerin hem uygulamacılar hem de akademisyenler için daha iyi anlaşılabilmesine yardımcı olabileceği umulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Paket Tur, Müşteri Deneyimi, Turist Deneyimi, Profesyonel Turist Rehberliği, Rehberli Turlar.

¹⁰⁵ İstanbul Üniversitesi, mstfozdemir87@gmail.com

¹⁰⁶ İstanbul Üniversitesi, gurelc@istanbul.edu.tr

¹⁰⁷ İstanbul Üniversitesi, istanbul@istanbul.edu.tr

¹⁰⁸ İstanbul Üniversitesi, akagun@istanbul.edu.tr

TÜRKİYE'DEKİ PROFESYONEL TURİST REHBERLERİNİN SORUNLARI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA

Prof. Dr. Necdet HACIOĞLU¹⁰⁹

Öğr. Gör. Uğur SAYLAN¹¹⁰

Öğr. Gör. Gencer SÜMBÜL¹¹¹

ÖZET

Turizm sektörünü ekonominin önemli bir gelir kaynağı olarak gören ülkeler için turist rehberliği hayati öneme sahip mesleklerdendir. Turist rehberleri, turistlerin gittikleri ülkelerden/bölgelerden memnun ayrılmalarında etkin rol oynamaktadırlar. Bir turizm elçisi olarak görev yapan turist rehberleri, ülkenin turizm pazarından alacağı payı artırmasında, ülke ekonomisinin gelişmesinde olumlu katkıda bulunabilmektedirler. Bu çalışma, ülke tanıtımı açısından stratejik önem taşıyan profesyonel turist rehberlerinin mesleki sorunlarını belirlemek ve yaşanan sorunları rehberler açısından ele alarak çözüm önerileri getirmeyi amaçlamaktadır. Bu amaç kapsamında, literatür taraması ile daha önceden yapılmış çalışmalar incelenmiş ve bu araştırmaların sonuçları derlenmiş, bunun yanı sıra profesyonel turist rehberlerine yönelik bir anket çalışmasıyla veri toplama yoluna gidilmiştir. Elde edilen veriler SPSS 24.0 paket programında analiz edilmiştir. Ortaya çıkan sonuçlara göre Türkiye'deki rehberlerin sorunları ve nedenleri değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Turizm, Turist Rehberi, Turist Rehberlerinin Sorunları.

¹⁰⁹ Balıkesir Üniversitesi, hacioglu@balikesir.edu.tr

¹¹⁰ Dumlupınar Üniversitesi, ugur.saylan@dpu.edu.tr

¹¹¹ Dumlupınar Üniversitesi, gencer.sumbul@dpu.edu.tr

ALAN KILAVUZLUĞUNA YÖNELİK PAYDAŞ GÖRÜŞLERİ: ÇANAKKALE SAVAŞLARI GELİBOLU TARİHİ ALANI ÖRNEĞİ

Prof. Dr. Cevdet AVCIKURT¹¹²

Doç. Dr. Özlem KÖROĞLU¹¹³

Arş. Gör. Hasret ULUSOY¹¹⁴

115

Onur Abidin Can AKTAŞ AKGÜL¹¹⁶

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, Gelibolu Tarihi Yarımadası'ndaki alan kılavuzluğuna yönelik bölge paydaşlarının görüşlerinin belirlenmesidir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan fenomenoloji deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu, amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan maksimum çeşitlilik yöntemi ile belirlenen 21 kişiden oluşmaktadır. Araştırmanın veri kaynağı, "Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alanı'nda faaliyet gösteren alan kılavuzlarına ve alan kılavuzluğu mesleğine yönelik görüşleriniz nelerdir?" sorusuna karşılık katılımcıların vermiş oldukları cevaplardır. Araştırmanın verileri yüz yüze görüşme ile elde edilmiştir. Elde edilen veriler içerik analizine tabi tutulmuş, olumlu ve olumsuz temalar oluşturulmak üzere iki grupta toplanmış ve kategorilendirme işlemi yapılmıştır. Araştırmada, katılımcıların alan kılavuzlarına ve alan kılavuzluğu mesleğine yönelik ifade ettikleri olumlu görüşler 33 tema ve 8 kategori altında toplanmıştır. Bu kategoriler; tecrübe, ulaşılabilirlik, yasal mevzuatın varlığı, kaynak yöneticiliği, temsil etme, istihdam, örgütlenme ve ziyaretçi yönetimi olarak adlandırılmıştır. Katılımcıların alan kılavuzlarına ve alan kılavuzluğu mesleğine yönelik olumsuz görüşleri 39 tema ve 8 kategori altında toplanmıştır. Bu kategoriler; belgeli turist rehberlerine tehdit oluşturması, bilgi eksikliği, yetersiz eğitim, mesleki yetersizlik, yasal mevzuata aykırı davranış, fiziksel yetersizlik, anlaşmazlık ve denetim eksikliği olarak adlandırılmıştır. Ayrıca araştırmada, en fazla olumlu görüş bildiren katılımcıların acenta temsilcileri, en fazla olumsuz görüş bildiren katılımcıların ise turist rehberleri olduğu tespit edilmiştir

Anahtar Kelimeler: Alan Kılavuzu, Alan Kılavuzluğu, Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alanı, İçerik Analizi

¹¹² Balıkesir Üniversitesi, avcikurt@balikesir.edu.tr

¹¹³ Balıkesir Üniversitesi, okoroglu@balikesir.edu.tr

¹¹⁴ Balıkesir Üniversitesi, ulusoyhasret@gmail.com

¹¹⁵ Balıkesir Üniversitesi, abidincanaktas@gmail.com

¹¹⁶ Balıkesir Üniversitesi,

2017 YILI TURİST REHBERLİĞİ ÖN LİSANS VE LİSANS EĞİTİMİNE YÖNELİK DEĞERLENDİRMELER

Dr. Öğr. Üyesi Nalan ALBUZ¹¹⁷

Dr. Öğr. Üyesi Hasan KÖŞKER¹¹⁸

Dr. Öğr. Üyesi Fatih ERCAN¹¹⁹

Öğr. Gör. Dr. Özlem TEKİN¹²⁰

ÖZET

Turist rehberliği mesleği, misafir memnuniyetine etkisi sebebiyle turizm sektörünün en önemli meslek gruplarından. Misafir memnuniyetinin yanı sıra, ülke imajının turistlerin zihninde olumlu ya da olumsuz yönde oluşması, rehberlerin performansları ile doğru orantılıdır. Turist rehberliği eğitim kalitesinin en üst düzeyde gerçekleşmesi gerekliliğinden yola çıkılarak, Türkiye'deki rehberlik eğitiminin mevcut durumunun tespiti amacıyla gerçekleştirilen bu çalışmada, örgün ve yaygın turist rehberliği eğitimi açıklanmış, ön lisans, lisans ve yüksek lisans düzeyinde turist rehberliği eğitimi verilen yüksek öğretim kurumlarında görev yapan akademik personelin, profesyonel turist rehberliği ruhsatnamesi sahibi olup olmadığı sayısal verilerle incelenmiştir. İçerik analizi yöntemiyle elde edilen bulgular ışığında, yükseköğretim kurumlarındaki turist rehberliği bölümlerinin coğrafi olarak dağılımı, görev yapan akademik personele dair bilgiler ve bölümlerin doluluk oranları arasında karşılaştırma yapılarak turist rehberliği eğitiminin mevcut durumu değerlendirilmiş ve eğitim kalitesinin artırılması adına öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Turist Rehberliği, Eğitim, İçerik Analizi.

¹¹⁷ Bülent Ecevit Üniversitesi, albu@beun.edu.tr

¹¹⁸ Bülent Ecevit Üniversitesi, hasankosker@beun.edu.tr

¹¹⁹ Bülent Ecevit Üniversitesi, fatih.ercan@beun.edu.tr

¹²⁰ Bandırma Onyedli Eylül Üniversitesi, otekin@bandirma.edu.tr

TURİZM REHBERLİĞİ ÖĞRENCİLERİNİN SÜREKLİ KAYGI DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ

Hayriye HALİTOĞLULLARI¹²¹

Doç. Dr. Nuray TETİK DİNÇ¹²²

ÖZET

Öğrencilerin öğrenim yaşamları boyunca gelecekleri için kaygı duyarlarken bu durum üniversite yıllarında daha çok artmaktadır. Kaygının belirli bir düzeyi geçmesi ve süreklilik sağlaması öğrencilerin günlük yaşamlarını olumsuz yönde etkilemekte, sağlık sorunlarına, algılama ve dikkat bozukluklarına, eğitim hayatında başarısızlıklara yol açmaktadır. Bu araştırma, turizm rehberliği öğrencilerinin sürekli kaygı düzeylerini demografik değişkenler ve eğitim değişkenleri açısından ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. Bu doğrultuda Balıkesir Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği bölümünde eğitim gören 285 öğrenciye anket uygulanmıştır. Anketler 2018 yılı Mart ayı içerisinde yapılmıştır. Anket formunun ilk bölümünde öğrencilerin demografik özelliklerini belirlemeye yönelik sorular yer alırken, ikinci bölümünde Spielberger ve arkadaşları tarafından (1970) geliştirilen ve Türkçeye uyarlaması Öner ve Le Compte tarafından (1983) yapılan ‘‘Sürekli Kaygı Envanteri’’ kullanılmıştır. Elde edilen verilerin analizi SPSS 19.0 istatistik paket programıyla, verilerin istatistiksel karşılaştırılması ise Bağımsız t Testi ve Tek Yönlü Varyans Analizi ile değerlendirilmiştir. Araştırma sonucunda öğrencilerin sürekli kaygı ortalaması 45,97 olarak bulunmuştur. Bu değer öğrencilerin yüksek kaygı seviyesinde olduğunun göstergesidir. Ayrıca yapılan analizler sonucunda öğrencilerin sürekli kaygı düzeylerinin; cinsiyet, yaş ve ailenin ortalama aylık geliri değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık göstermezken, sınıf değişkinine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sürekli Kaygı, Turizm Rehberliği, Turizm Fakültesi.

¹²¹ Balıkesir Üniversitesi, hulyaahayriye@gmail.com

¹²² Balıkesir Üniversitesi, ntetik80@yahoo.com

TÜRKİYE’DE TURİST REHBERLİĞİ LİSANS PROGRAMLARINDAKİ AKADEMİK PERSONEL İSTİHDAMININ DEĞERLENDİRİLMESİ (MART 2018)

Dr. Öğr. Üyesi Serkan AYLAN¹²³

Dr. Öğr. Üyesi Alaattin BAŞODA¹²⁴

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, Türkiye’de turist rehberliği lisans programlarındaki akademik personelin unvan ve eğitim aldıkları alanlar açısından mevcut durumunu değerlendirmektir. Çalışmada Mart 2018’de, Yükseköğretim Kurulu Akademik Arama Motoru ve ilgili üniversitelerin resmi web sayfaları aracılığıyla, Türkiye’de turist rehberliği lisans programlarında mevcut akademik personelin unvanları ve eğitim aldıkları lisans ve lisansüstü alanları açısından özellikleri değerlendirilmiştir. Değerlendirme sonucunda Türkiye’de turist rehberliği lisans programlarındaki akademik personelin unvan ve eğitim alanları dağılımı ortaya koyulmuştur. Dolayısıyla programlardaki akademik personelin unvan ve eğitim alanlarının hangilerinin çoğunlukta olduğu belirlenmiştir. Buna göre istihdam açısından geleceğe yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Turist Rehberliği, Lisans Programları, İstihdam.

¹²³ Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, serkaylan@gmail.com

¹²⁴ Selçuk Üniversitesi, alabasoda@gmail.com

TURİST REHBERLERİNİN YORUMLAYICI ROLLERİNE YÖNELİK ALGILARININ BETİMSSEL ANALİZ YÖNTEMİYLE BELİRLENMESİ

Doç. Dr. Ahmet KÖROĞLU¹²⁵

Doç. Dr. Özlem KÖROĞLU¹²⁶

Semih ŞALK¹²⁷

Şeyma DUMANLI¹²⁸

ÖZET

Yorumlama turist rehberlerinin ayırt edici ve önemli rollerinden biridir. Turist rehberlerin yorumlayıcı rolü, bir turun başarılı geçmesinde, ziyaretlerin turistik bir deneyime dönüşmesinde, destinasyonun ve yerel kültürün anlaşılmasında ve kültürlerarası iletişimin sağlanmasında büyük önem taşımaktadır. Bu doğrultuda bu çalışmanın amacı turist rehberlerinin yorumlayıcı rollerine yönelik algılarının belirlenmesidir. Nitel bir araştırma olarak tasarlanan bu çalışmada, 43 turist rehberinden elde edilen veriler betimsel analiz yöntemiyle değerlendirilmiştir. Araştırmanın veri kaynağını, turist rehberlerinin yorumlayıcı rollerinin tanımına, bu rol kapsamında yaptıkları faaliyetlere ve bu rolün önemine yönelik verdikleri cevaplar oluşturmaktadır. Araştırma sonucunda yorumlayıcı rolün tanımına yönelik rehberlerin 52 tema ürettikleri tespit edilmiştir. Bu temalar ortak özellikleri dikkate alınarak 8 kategori altında toplanmıştır. Bu kategoriler; zenginleştirme, doğru bilgi aktarımı, canlandırma, farklılaştırma, temsil edebilme, uyarılma, teşvik etme ve arabuluculuk olarak adlandırılmıştır. Yorumlayıcı rol kapsamında yapılan faaliyetlere yönelik 71 tema üretildiği saptanmış ve bu temalar ortak özellikleri dikkate alınarak 8 kategori altında toplanmıştır. Bu kategoriler; zenginleştirme, doğru bilgi aktarımı, uyarılma, canlandırma, soru sorma, teşvik etme, katılım sağlama ve diğer olarak adlandırılmıştır. Yorumlayıcı rolün önemine yönelik ise 20 temaya ulaşılmıştır. Araştırmanın sonucu, turist rehberlerinin yorumlayıcı rollerine yönelik algılarının ve farkındalıklarının yüksek olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Turist Rehberi, Roller, Yorumlayıcı Rol, Algı, Betimsel Analiz.

¹²⁵ Balıkesir Üniversitesi, akoroglu@balikesir.edu.tr

¹²⁶ Balıkesir Üniversitesi, gurelc@istanbul.edu.tr

¹²⁷ Balıkesir Üniversitesi, okoroglu@balikesir.edu.tr

¹²⁸ Balıkesir Üniversitesi, semihskl@gmail.com

TURİST REHBERLERİNİN BENLİK SAYGISI DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ: ESKİŞEHİR ÖRNEĞİ

Öğr. Gör. Veli Ulaş ASMADİLİ ¹²⁹

Arş. Gör. Merve ASMADİLİ ¹³⁰

ÖZET

Turizm sektörünün temel yapıtaşlarından olan turist rehberleri, meslekleri gereği daima saygı çerçevesinde hareket etmelidirler. Bir bireyin insanlara ve mesleğine saygı duyması öncelikle kendisine olan saygısının düzeyine bağlıdır. Bu nedenle turist rehberleri de bir benlik saygısı bilincine sahip olmalıdır ve bu çerçevede meslek hayatını sürdürmelidir. Benlik saygısı yüksek olan bir turist rehberinden mesleğini sevmesi, bilgi ve beceri açısından yeterli olması, turist grubunun memnuniyeti için elinden geleni yapması, özgüveninin ve mesleki yeterliliğinin yüksek olması beklenmektedir. Olumlu benlik saygısı kişinin tümüyle birey olarak kendini kabul etmesi, değer vermesi ve güvenmesi olarak tanımlanır. Yüksek benlik saygısı olan kişi, kendisini olumlu açıdan değerlendirir ve güçlü yönleri açısından kendisini iyi hisseder. Düşük benlik saygısı olan kişinin ise kendine güveni azdır. Bu kişiler daha az yaratıcı ve daha az otoriter kişilerdir. Bu araştırmanın amacı, turist rehberlerinin benlik saygılarına ilişkin bakış açılarının ve benlik saygısı düzeylerinin belirlenmesidir. Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırma'nın evrenini; ANRO'ya kayıtlı ve Eskişehir'de ikâmet eden 31 eylemli rehber oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma grubunu turist rehberleri arasından amaçlı örneklem yöntemi ile seçilen 10 kişi oluşturmaktadır. Araştırma kapsamında veri toplama aracı amacıyla turist rehberleri ile derinlemesine görüşmeler yapılmış ve elde edilen veriler; betimsel analiz ve içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Yapılan analizler sonucunda, Eskişehir rehberlerinin benlik saygısı düzeylerinin yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Benlik Saygısı, Turist Rehberi, Eskişehir.

¹²⁹ Pamukkale Üniversitesi, ulasasmadili@pau.edu.tr

¹³⁰ Anadolu Üniversitesi, mervekalyoncu@anadolu.edu.tr

PAYLAŞMAK YA DA PAYLAŞMAMAK: BİR MESLEĞİN SONU MU?

Süreyya AKÇAY¹³¹

Doç. Dr. Kamil YAĞCI¹³²

Mahmut EFENDİ¹³³

ÖZET

Teknolojik gelişmelerin ekonomik sonuçlarından biri “sharing economy” olarak adlandırılan “paylaşım ekonomisi” faaliyetleridir. Paylaşım ekonomisi; teknolojik gelişmeler yoluyla paylaşım değerine sahip öğelerin satılması, takas edilmesi, kiralanması, ödünç verilmesi ile malların kullanımının paylaşım yoluyla optimizasyonunu sağlayan (Demailly ve Novel, 2014) ekonomik bir faaliyet türüdür. Paylaşım ekonomisi, yerel üretimi, bu üretimin paylaşımını, işbirliğini, küçük ölçekli işletmelerin ve ekonominin çeşitliliğini kolaylaştıran faaliyetleri içermesine karşın, bu yerellerin faaliyetleri arasında bulunan deneyimsiz rehberlik faaliyetlerinin kokartlı rehberlerin istihdam olanaklarını nasıl etkileyeceği araştırma konusu olmuştur. Bu nedenle bu araştırmanın amacı; Türkiye’de faaliyet gösteren profesyonel turist rehberlerinin paylaşım ekonomisi faaliyetleri hakkındaki görüşlerini alarak mesleki geleceklerini ilgilendiren kararları almalarında profesyonellere farkındalık kazandırılmasını sağlamaktır. Araştırma nitel araştırma desenlerinden fenomenoloji (olgu bilim) deseninde tasarlanmıştır. Araştırmanın örneklemini Türkiye’de faaliyet gösteren 18 adet profesyonel turist rehberi oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri, önceden yapılandırılmış 6 sorudan oluşan bir soru formu ile toplanmış elde edilen verilerin çözümlenmesi için bilgisayar destekli içerik analizi yapılmıştır. Elde edilen bulgular arasında profesyonel rehberlerin, paylaşım ekonomisi faaliyetlerinin; turistlere düşük maliyetli seyahat olanakları sağlanmasını, deneyimsiz rehberlerin kendini geliştirme imkanı bulmalarını, turistlerin ucuza hizmet satın almalarını veya işsizlere iş olanağı sağlamasını paylaşım ekonomisinin olumlu yönleri olarak gördükleri belirlenmiştir. Diğer yandan katılımcıların, kaçak rehberliğin artması hatta iş kaybı ya da mesleğin yok olması gibi mesleki gelecekleri ile ilgili endişelerin yanı sıra, turizmin azalması, hizmet kalitesinin düşmesi, ülke imajı ile bölge imajının bozulması, satış oranlarının düşmesi gibi sektörü olumsuz etkileyebileceğine yönelik görüşleri de bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Paylaşım Ekonomisi, Profesyonel Turist Rehberleri, Nitel Araştırma.

¹³¹ Gazi Üniversitesi,

¹³² Pamukkale Üniversitesi, kyagci@pau.edu.tr

¹³³ Adnan Menderes Üniversitesi,

MESLEĞE YENİ BAŞLAYAN TURİST REHBERLERİNİN KARŞILAŞTIKLARI MESLEKİ SORUNLAR

Arş. Gör. Muhammed KAVAK¹³⁴

Öğr. Gör. Uğur KORKMAZ¹³⁵

ÖZET

Meslekte ilk yıllarda yaşanan deneyimler meslek yaşamının daha sonraki süreçlerini etkilemektedir. Her meslekte olduğu gibi turist rehberliğinde de mesleğin ilk yılları, mesleğin gerçek yüzüyle tanışıldığı bir dönem olduğu için zorlayıcı geçebilmektedir. Bu çalışmanın amacı, mesleğe yeni başlayan turist rehberlerinin, ilk turlarında mesleki anlamda ne tür sorunlar yaşadıklarını ortaya çıkarmak ve bu sorunların giderilmesine yönelik çözüm önerileri getirmektir. Bu amaçla Türkiye'deki eylemli turist rehberleri içerisinde 1-3 yıl arasında rehberlik mesleğinde aktif olarak çalışan 25 turist rehberine, toplam 20 sorudan oluşan bir görüşme formu e-posta yoluyla sunulmuş ve veri toplanmıştır. Katılımcılar arasında beş turist rehberinden elde edilen veriler derinlemesine incelenmiştir. Çalışmada, mesleğe yeni başlayan turist rehberlerinin tur esnasında karşılaştıkları sorunların neler olduğu, tur boyunca ilişkide bulunduğu acenta, konaklama yerleri gibi paydaşlar ve meslektaşlar ile olan ilişkilerinin nasıl olduğuna yönelik yanıtlar aranmıştır. Nitel araştırma desenlerinden durum çalışması yaklaşımıyla hazırlanan çalışmada, elde edilen verilerin analizi sonucu mesleğe yeni başlayan turist rehberlerinin özellikle gruba hakim olamama, yol-yön bulma konusunda zorlanma, ulaşım araçları ve sürücüler ile yaşanan aksilikler, rehberlik ücretinin altında çalışma, ücretlerin geç ödenmesi gibi konularda sorunlar ile karşılaştıkları görülmüştür. Bu sorunların giderilmesi için karar alıcılara yönelik bazı öneriler getirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Meslekte İlk Yıllar, Turist Rehberi, Mesleki Sorunlar.

¹³⁴ Anadolu Üniversitesi, muhammedkavak@anadolu.edu.tr

¹³⁵ Balıkesir Üniversitesi, ukorkmaz@balikesir.edu.tr

TURİST REHBERLERİNDE PERSONEL GÜÇLENDİRME UYGULAMALARININ İŞ DOYUMUNA ETKİSİ

Öğr. Gör. Özcan ÖZDEMİR¹³⁶

Doç. Dr. Nuray TETİK DİNÇ¹³⁷

ÖZET

Turist rehberleri ülkeyi ziyaret eden yerli ve yabancı turistlerin her türlü sorumluluklarını üstlenen, inisiyatif sahibi kişiler, ülke imajını en iyi ve doğru şekilde yansıtan elçilerdir. Turist ile yerel halk arasında da arabulucu rolü olan rehberler hem ülke ekonomisine hem de yerel halkın desteklenmesine katkı sağlamaktadırlar. Bu yüzden ülke imajı açısından rehberlerin önemi yadsınamayacak kadar değerlidir. Bu sebepten dolayı güçlendirilmiş, yüksek performans sergileyen turist rehberleri turizm sektörü için önem teşkil etmektedir. Yoğun sezonda çalışan turist rehberlerinin güçlendirilmiş personel olarak hizmet verebilmeleri de iş doyumlarına ulaşabilmeleri ile mümkün olabilmektedir. Yapılan bu çalışmanın amacı, turist rehberlerinde personel güçlendirmenin iş doyumuna üzerine olan etkilerini belirlemeye yöneliktir. Araştırmanın evrenini Türkiye'nin çeşitli bölgelerinde faal olarak rehberlik yapan profesyonel turist rehberleri oluşturmaktadır. Bu kapsamda ele alınan örneklem sayısı olarak 200 rehberle ulaşılmış ve kolayda örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Veri toplama yöntemi olarak anket tekniği kullanılmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre, personel güçlendirmeye yönelik turist rehberlerinin algıları değerlendirildiğinde rehberlerin genel olarak yüksek bir algıya sahip olduğu belirlenmiştir. Diğer bir ifade ile rehberler kendilerini psikolojik olarak güçlendirilmiş hissetmektedirler. Rehberlerin iş doyum düzeyleri incelendiğinde genel iş doyum puanının 37,60 olduğu, diğer bir ifade ile bu değer 26-74 orta iş doyum ortalaması aralığında yer aldığı belirlenmiştir. Bir diğer bulgu ise psikolojik olarak güçlendirilirse rehberlerin iş doyum düzeylerinin arttırdığı yönünde olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Personel Güçlendirme, İş Doyumu, Turist Rehberi.

¹³⁶ Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, ozcanozydemir@mehmetakif.edu.tr

¹³⁷ Doç. Dr. Nuray TETİK DİNÇ, ntetik80@yahoo.com

TÜRKİYE TURİZM SEKTÖRÜNDE İRAN PAZARININ ÖNEMİ: TURİSTİK ÜRÜN ÇEŞİTLENDİRME KAPSAMINDA ANADOLU'DA PERSLER

Arş. Gör. Nilgün GÜNEŞ¹³⁸
Arş. Gör. Gamze YORULMAZER¹³⁹
Dr. Öğr. Üyesi Havva KESKİN¹⁴⁰

ÖZET

Turizm sektörü, dinamikleri gereği dünyanın gelişmiş veya gelişmekte olan pek çok ülkesinde, ekonomik gelişmenin en önemli kaynaklarından biri olarak görülmektedir. Ancak ülkelerin tek pazara yönelik çalışmalarının aşırılığı yaşanacak en küçük bir sorun durumunda endüstriye ciddi zararlar verebilmektedir. Dolayısıyla ülkelerin pazar çeşitlendirmesine gitmesi ve bir pazarlama stratejisi olarak kabul edilen ve büyüme stratejileri arasında yer alan turistik ürün çeşitlendirme ile hedeflenen pazara yönelik ürün geliştirmesi doğrudan çekim gücü yaratacaktır. İran turizm pazarı Türkiye için son derece önemli ve büyük bir pazar olma özelliğini her zaman korumuştur. İki ülke arasında sosyal, kültürel, toplumsal yapı, gelenek ve görenek bakımından benzerlikler bulunmaktadır. Ayrıca Türkiye sahip olduğu doğal güzellikleri, modern turistik tesisleri, hizmet kalitesi, kültürel zenginliği ile İran'da önemli bir turizm destinasyonu olarak tanınmakta ve bilinmektedir. Bununla birlikte Anadolu'da 200 yılı aşkın egemenlik sürmüş olan Perslerin varlığı yazılı kaynaklar, mimari, heykeltıraşlık, numismatik, seramik gibi birçok arkeolojik malzemeyle kanıtlanabilen bir husustur. Bu bağlamda İran turizm pazarı için Anadolu'daki Pers hakimiyetinden günümüze kalan kültürel miras varlıklarını kültür turları açısından değerlendirerek bir turistik ürün olarak sunmak mümkündür. Bu çalışmanın amacı Perslerin Anadolu'daki somut kültürünün izlenebildiği bazı kentlere -Sardeis, Daskyleion, Ksanthos- değinerek; bunların kültür turları içerisine dahil edilme potansiyellerini irdelemek ve turistik ürüne dönüştürmeye yönelik öneriler geliştirmektir.

Anahtar Kelimeler: Turizm, Turistik Ürün, Ürün Çeşitlendirme, Kültür Turları, İran Pazarı.

¹³⁸ Akdeniz Üniversitesi, nilgunes@akdeniz.edu.tr

¹³⁹ Akdeniz Üniversitesi, gamzemese@akdeniz.edu.tr

¹⁴⁰ Akdeniz Üniversitesi, havvakeskin@akdeniz.edu.tr

LİSANS DÜZEYİNDE TURİZM REHBERLİĞİ EĞİTİMİ ALAN ÖĞRENCİLERİN STAJ UYGULAMALARINA YÖNELİK TUTUMLARININ BELİRLENMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Neşe KAFA AYDIN¹⁴¹

Dr. Öğr. Üyesi Halil KORKMAZ¹⁴²

ÖZET

Günümüzde turizm hizmetlerinde kalitenin artırılması ve sektörün gelişim gösterebilmesi nitelikli işgücünün turizm sektöründe istihdam edilmesine bağlıdır. Bu nedenle özellikle turizm alanında eğitim görmekte olan öğrencilerin sektörde kalmaları ve aldıkları eğitimlerle katkı sağlamaları gerekmektedir. Bu doğrultuda turizmde kalitenin artırılması ve sektöre eleman yetiştirmek için faaliyet gösteren eğitim kurumlarında bir yandan teorik bilgiler verilirken diğer yandan zorunlu staj ile öğrencilerin pratik bilgileri kazanmaları amaçlanmaktadır. Staj uygulamaları, öğrencilerin genelde sektörle ilk tanıştıkları dönem olmasından dolayı staj döneminde sahip oldukları bakış açıları onların gelecekte bu mesleğe devam edip etmemelerine karar vermelerinde etkili olmaktadır. Ancak literatürde yapılan pek çok araştırma öğrencilerin staj dönemlerinden sonra sektöre yönelik daha olumsuz bir tutum sergileyerek sektörden uzaklaşmalarına sebep olduğunu vurgulamaktadır. Bu noktada turizm eğitimi alan öğrencilerin sektörden uzaklaşmalarıyla birlikte sektörün ihtiyaç duyduğu nitelikli işgücünün istihdam edilebilmesi daha zor bir hal almaktadır. Yapılan araştırmanın amacı lisans eğitimi alan turizm öğrencilerinin sektördeki staj uygulamalarına yönelik tutumlarının belirlenmesidir. Bu bağlamda araştırmada; lisans eğitimi alan turizm öğrencilerinin hangi alanlarda stajlarını yaptıkları, bir sektör olarak turizm sektörünü nasıl algıladıkları, staj döneminde karşılaştıkları sorunların neler olduğu ve bu ifadelerin öğrencilerin demografik özellikleri ve eğitim görmekte oldukları bölümler (Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği ve Yiyecek İçecek İşletmeciliği) arasında anlamlı farklılıklar olup olmadığı sorgulanmaktadır. Verilerin analizi için sosyal bilimler için geliştirilen bir istatistik programından faydalanılmış ve frekans analizi ile bağımsız örneklem t-testi istatistik yöntemleri kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Örgün Eğitim, Turizm Eğitimi, Turizm Rehberliği, Staj.

¹⁴¹ Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, nesekafa@yahoo.com

¹⁴² Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, halilkorkmaz@comu.edu.tr

KAÇKAR DAĞI MİLLİ PARKI ALAN KILAVUZLARININ MESLEĞE YÖNELİK BEKLENTİ VE TUTUMLARI

Öğr. Gör. Kürşat BAŞKAN¹⁴³

Öğr. Gör. Sedat TAŞ¹⁴⁴

ÖZET

Kaçkar Dağları Milli Parkı, Türkiye'nin en önemli doğal alanlarından biridir. Bu bölgede gerçekleştirilen turizm faaliyetlerinin sürdürülebilirliğinin daha kontrollü bir şekilde sağlanabilmesi adına, ilgili Alan Kılavuzlarının Seçimi, Eğitimi, Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik doğrultusunda bölgede alan kılavuzluğu eğitimleri verilmiş ve 2008 yılından itibaren bu alan kılavuzları bölgede faaliyet göstermektedir. 2873 sayılı Milli Parklar Kanununa göre ilan edilen, milli park, tabiat parkı, tabiatı koruma alanı ve tabiat anıtlarını sahip oldukları kaynak değerlerinin korunarak kullanılması ve bu alanlara gelen ziyaretçilere doğru ve sağlıklı bilgiyi aktarmak amacıyla 09/08/1983 tarihli ve 2873 sayılı Milli Parklar Kanununun 16'ncı maddesine dayanılarak hazırlanan yönetmelikte bu hizmeti verebilecek kişiler alan kılavuzu olarak tanımlanmıştır. Bölgede yaşayan ve yasanın gerektirdiği nitelikleri taşıyan her vatandaşın başvurabileceği alan kılavuzluğu, günümüzde bu eğitimlerle nitelikli bir altyapıya oturtulmaya çalışılmaktadır. Bundan dolayı bu mesleği yapacak olan adayların mesleki beklentileri, mesleğe ve sektöre yönelik tutumları oldukça önemlidir. Bu çalışma; bölgede alan kılavuzu olmak isteyen başvuru süreci tamamlanmış adayların mesleki beklentileri ve tutumlarını incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırma verileri bölgede aktif olarak mesleki eğitim görmekte olan alan kılavuzu adaylarıyla mülakat yöntemi kullanılarak elde edilmiştir. Alan çalışmamız hala devam ettiğinden çalışmamızın uygulandığı adaya yönelik analizler ve bu analizler sonucunda ortaya çıkan bilgilere tam metinde ayrıntılı olarak yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Alan Kılavuzu, Kaçkar Dağı Milli Parkı, Rize.

¹⁴³ Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, kursatbaskan@gmail.com

¹⁴⁴ Gümüşhane Üniversitesi, sedattas61@gmail.com

TURİZM/ TURİST REHBERLİĞİ BÖLÜMLERİNDE GASTRONOMİ EĞİTİMİ

Dr. Öğr. Üyesi Göksel Kemal GİRGİN¹⁴⁵

Arş. Gör. Nilgün KARAMAN¹⁴⁶

Arş. Gör. Talha Serdar SEZEN¹⁴⁷

Arş. Gör. Musa OFLAZ¹⁴⁸

ÖZET

Değişen turist taleplerine alternatif yaratmak için yararlanılan kaynaklardan biri de gastronomidir. Turistlerin temel seyahat motivasyonları arasında yer alan mutfak kültürü her geçen gün daha fazla önem kazanmakta ve çekicilik unsuru olarak kullanılmaktadır. Gerek gastronomi turizmine katılmak amacıyla gerek ise diğer turizm çeşitlerine katılmak amacıyla bir destinasyonu ziyaret eden turistlere gittikleri destinasyonda mutfak kültürü hakkında turist rehberleri yol göstermektedir. Turist rehberlerinin, bölge veya yöreyi turistlere tanıtan ve ülkesini her yönüyle tanıtan ve temsil eden kişiler oldukları düşünüldüğünde bu kişilerin iyi bir rehberlik eğitiminin almış olması, kendini sürekli yenileyebilmesi ve tur programının içeriğine cevap verebilecek yetkinlikte olması büyük önem taşımaktadır. Özellikle gastronomi turizmi kapsamında gerçekleştirilen turizm faaliyetlerinde uzmanlık bilgisine ihtiyaç duyulmaktadır. Gastronomi turizmine artan talep göz önüne alındığında ilerleyen yıllarda gastronomi alanında uzmanlaşmış turist rehberi ihtiyacının da artacağı düşünülmektedir. Turist rehberlerinin tanıtımdaki rolü de göz önünde bulundurularak, ülkemizde gelişmekte olan gastronomi turizmi konusunda uzman rehber eksikliğinin giderilmesi için bu konuda eğitime önem verilmelidir. Bu çalışma lisans ve önlisans düzeylerinde turizm rehberliği eğitimi veren üniversitelerde gastronomi konulu derslerin tespiti amacı ile yapılmıştır. 2017 ÖSYS Yüksek Öğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzunda yer alan 22 önlisans ve 25 lisans programının Bologna sistemlerinde bulunan ders planları incelenmiştir. Önlisans programlarının %75'inde gastronomi konulu ders bulunmadığı görülmüştür. Lisans programlarında ise programların %92'sinde en az 1 adet gastronomi konulu ders tespit edilmiştir. Her iki eğitim düzeyinde bulunan dersler benzerlik göstermemektedir. Çalışmanın sonucunda turizm rehberliği eğitiminde gastronomi konulu derslerin düzenlenmesi ve geliştirilmesi hakkında çeşitli öneriler geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Gastronomi, Gastronomi Turizmi, Turizm Rehberliği Eğitimi, Turist Rehberliği Eğitimi.

¹⁴⁵ Balıkesir Üniversitesi, girgin@balikesir.edu.tr

¹⁴⁶ Balıkesir Üniversitesi, nilgunetiz@hotmail.com

¹⁴⁷ Balıkesir Üniversitesi, serdarsezen@balikesir.edu.tr

¹⁴⁸ Balıkesir Üniversitesi, musaoflaz@balikesir.edu.tr

KADIN REHBERLERİN TOPLUMSAL ROLLERİ VE ÇALIŞMA YAŞAMINDA KARŞILAŞTIKLARI CİNSİYET TEMELLİ SORUNLAR

Dr. Öğr. Üyesi Gül ERKOL BAYRAM¹⁴⁹

Öğr. Gör. Mehmet Sedat İPAR¹⁵⁰

Öğr. Gör. Mehmet KESKİN¹⁵¹

Arş. Gör. Serkan AK¹⁵²

ÖZET

İnsanlar erkek ve kadın şeklinde doğuştan gelen biyolojik cinsiyetlerinin yanı sıra yaşadıkları toplumun kültürel yapısı nedeniyle erkek veya kadın cinsiyete yönelik birtakım düşünce ve fikir dayatmasıyla karşı karşıya kalmaktadır. Toplumsal cinsiyet kavramı altında irdelenen bu durum, insanların memur, hizmetçi, ebeveyn gibi rolleri üstlenirken karşılarına çıkmakta ve onların toplumsal rollerini oluşturmaktadır. Bu roller içindeyse meslek olgusu en sık rastlanılan kavramlardan biridir. Turizm sektörünün en önemli meslek gruplarından; turist rehberleriyse mesleğin gereği itibariyle pek çok sorumluluğa sahiptir ve farklı kişi ve gruplar ile iletişim içinde olmak durumundadır. Bütün bu iletişim süreci içerisinde, kadın rehberler cinsiyet temelli bazı sorunlarla karşılaşmaktadır. Bu çalışmanın amacı turist rehberlerinin çalışma yaşamında kadın kimliği ile yaşadığı sorunları tespit etmek ve çözüm önerileri oluşturmaktır. 13 kadın rehberle gerçekleştirilen görüşmeler sonucunda elde edilen veriler, nitel araştırma yöntemlerine göre analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda kadın rehberlerin mesleğe bakış açılarının aslında olumlu olduğu ancak toplumsal rol ve cinsiyet bağlamında yaşanan/konulan/çözümü bekleyen engeller neticesinde mesleği icra ederken zorlandıkları saptanmıştır. Araştırma sonuçları neticesinde ilgili kurum ve kuruluşlara birtakım önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Turist Rehberliği, Kadın Turist Rehberleri, Toplumsal Roller, Cinsiyet Temelli Sorunlar, Toplumsal Cinsiyet.

¹⁴⁹ Sinop Üniversitesi, gulerkol@windowslive.com

¹⁵⁰ Sinop Üniversitesi, m.sedatipar@gmail.com

¹⁵¹ Sinop Üniversitesi, mkeskin@sinop.edu.tr

¹⁵² Sinop Üniversitesi, serkanak@sinop.edu.tr

TURİZM REHBERLİĞİ EĞİTİM SÜRECİNDE UZMANLAŞMA: GASTROREHBERLİK

Dr. Öğr. Üyesi Uğur AKDU¹⁵³

Dr. Öğr. Üyesi Serap AKDU¹⁵⁴

Arş. Gör. Seda KAMBER TAŞ¹⁵⁵

ÖZET

Küreselleşme, teknolojinin ilerlemesi, insanların çeşitlenen ilgi alanları, istek ve ihtiyaçları; artan gelir ve eğitim seviyesi gibi birçok değişken alternatif turizm faaliyetlerini de çeşitlendirmiştir. Bu kapsamda gastronomi turizmi de giderek önem kazanan alternatif turizm türlerinden birisidir. Turizm destinasyonu tercihlerinde destekleyici motivasyon kaynaklarından birisi olarak gösterilen yeme içme faaliyeti artık günümüzde gastronomi turizmi ile birlikte, bir seyahatin temel motivasyon kaynağı olarak gösterilmektedir. İnsanlar tercih ettikleri destinasyonun yiyecek içecek kültürünü öğrenme, farklı lezzetleri tatma, hazırlanışını ve sunumunu deneyimleme gibi arzularla turizm faaliyetinde bulunmaya başlamışlardır. Alternatif turizm türlerindeki artış turizm sektörü meslek guruplarında da farklılaşma ve uzmanlaşmayı gündeme getirmiştir. Bu meslek guruplarında turist rehberlerinin yer alıp almayacağı, turist rehberlerinin gastronomi turizmi için özel bir eğitim almasının gerekliliği, gastrorehberlik kavramının tartışılması gerektiği düşüncesi bu araştırmanın odak noktasıdır. Buradan hareketle araştırmanın temel amacı; Türkiye’de turist rehberi yetiştirilmesi sürecinde eğitim ve öğretim programlarında yer alan gastronomi turizmüne yönelik dersler ve içeriklerinin gastronomi turizmi için yeterli olup olmadığını ortaya çıkartmaktır. Bu kapsamda araştırmada, Türkiye’deki devlet üniversitelerinde lisans düzeyinde Turist (Turizm) Rehberliği eğitimi veren bölümlerin ve 6326 numaralı ‘Turist Rehberliği Meslek Kanunu’ çerçevesinde düzenlenen sertifika programının ders içerikleri betimsel araştırma yöntemlerinden tarama modeli kullanılarak incelenmiş, ilgili sonuçlar tartışılarak önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Gastronomi Turizmi, Turizm Rehberliği, Gastrorehberlik.

¹⁵³ Gümüşhane Üniversitesi, akduugur@hotmail.com

¹⁵⁴ Gümüşhane Üniversitesi, serapakdu@gmail.com

¹⁵⁵ Gümüşhane Üniversitesi, s.sedakamber@gmail.com

KONSTANTİN VE HELENA TASVİRLERİNİN İNANÇ TURİZMİNDEKİ YERİ VE ÖNEMİ: KAPADOKYA ÖRNEĞİ

Arş. Gör. Fatma ŞENGÜL¹⁵⁶

ÖZET

Kapadokya bölgesi, sahip olduğu tarihi ve doğal güzellikleri ile turizmin önemli merkezleri arasındadır. İsa'nın çarmıha gerildiği haçı bulduğuna inanılan Helena'nın ve Hıristiyanlığı devlet himayesine alan oğlu Konstantin'in birlikte resmedildiği sahneler Hıristiyanlık dini açısından önem taşımaktadır. Bu bağlamda; sanat tarihi disiplininin elde etmiş olduğu veriler turistik bölge tanıtım ve anlatımlarının temelini oluşturmaktadır. Çalışmada konunun ele alınış gerekçesi; Kapadokya kaya kiliselerinde görülen Konstantin ve Helena tasvirlerini inanç turizmi açısından inceleyerek; bölge turizmindeki önemine dikkat çekmektir. Çalışma kapsamında; Konstantin ve Helena'nın hayatı ve Hıristiyanlık dinindeki yeri incelenmiş ve bölgede bulunan kaya kiliselerinde yer alan freskler ikonografik açıdan değerlendirilmiştir. Yapılan araştırmalar sonucunda; Kapadokya bölgesinde Konstantin ve Helena tasvirlerinin en erken ve geç tarihli örneklerinin Göreme Açık Hava Müzesi, Gülşehir, Ihlara, Soğanlı, Sinasos ve Niğde gibi yoğun bir ziyaret rotasını kapsadığı tespit edilmiştir. Bu tasvirlerin ikonografik içeriğine kapsamlı bir şekilde değinilip; resmedildikleri noktalara yapılacak ziyaretler ile bölgenin inanç turizminde öneminin artacağı ve profesyonel turist rehberlerinin anlatımlarına katkı sağlayacağı kanaatine varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İnanç Turizmi, Kapadokya, Konstantin ve Helena.

¹⁵⁶ İstanbul Gelişim Üniversitesi, fsengul@gelisim.edu.tr

KÜLTÜREL FARKLILIKLARLA İLETİŞİM : PROFESYONEL TURİST REHBERLERİ BAZINDA BİR DEĞERLENDİRME

Doç. Dr. V. Rüya EHTİYAR¹⁵⁷
Dr. Öğr. Üyesi Gözdegül BAŞER¹⁵⁸
Arş. Gör. Caner ÜNAL¹⁵⁹

ÖZET

Turizm kültürler arasında köprü kuran ve kültürel anlayışları zenginleştiren, insanlar arasında iletişim yeteneğinin artmasına olanak sağlayan bir sektördür. Kültürler kendisine ait değerler, mitler, yaşam tarzları, inançlar ve geleneklerden oluşur. Bu karmaşık organik doku kişilerin doğumu ile içine doğdukları toplum tarafından kendilerine sunulur. Kültürel farklılıklar, turistlerin tatil anlayışları, beklentileri, değerlendirmeleri vb. pek çok faktörü etkileme olasılığına sahiptir. Profesyonel turist rehberleri ise turistlere yerel kültürü anlatan tanıtım elçileridir. Profesyonel turist rehberlerinin kültürel farklılıklarla iletişim konusundaki yeterlilikleri bu araştırmada incelenmiş ve kültürel ifade farklılıkları, empati farklılıkları, dinleme farklılıkları, tepki verme farklılıkları, kültürel hoşgörü farklılıkları, zaman ve yaşam tarzı farklılıkları, tatil anlayışı farklılıkları, davranış farklılıkları, kültürel beden dili farklılıkları, çatışma ve uzlaşma farklılıkları, motivasyon ve ihtiyaç farklılıkları gibi alanlarda kültürel farklılıklardan kaynaklanan temalar bulunarak ortaya konmuştur.

Anahtar Kelimeler: Kültür, İletişim, Kültürel Farklılık, Profesyonel Turist Rehberi.

¹⁵⁷ Akdeniz Üniversitesi, ehtiyar@akdeniz.edu.tr

¹⁵⁸ Antalya Bilim Üniversitesi, gozdegul.baser@antalya.edu.tr

¹⁵⁹ Antalya Bilim Üniversitesi, caner.unal@antalya.edu.tr

TURİST REHBERLERİNE YÖNELİK SANAL ŞİKÂyetLER: www.sikayetvar.com ÖRNEĞİ

Öğr. Gör. Dr. Duygu YETGİN¹⁶⁰

Öğr. Gör. Dr. A. Özlem ÇALIK¹⁶¹

Dr. Öğr. Üyesi Gülsel ÇİFTÇİ¹⁶²

ÖZET

Teknolojinin gelişmesi ile beraber misafirler hizmet aldıkları seyahat işletmeleri ve çalışanları hakkında olumlu ya da olumsuz deneyimlerini çevrimiçi platformlarda paylaşmaktadır. Çözüm ulaştırmak istedikleri sorunlarına internet ortamındaki şikayet sitelerinde çözüm aramaktadır. İnsan ilişkileri yoğun olan turizm sektörünün en önemli hizmet sağlayıcılarından olan turist rehberleri, misafirler ile birebir ilgilenmekte, onların memnuniyetlerine/şikâyetlerine eşzamanlı tanıklık etmektedir. Turist rehberinin tur esnasındaki tutum ve davranışları, misafirlerin turdan memnun/memnuniyetsiz ayrılmalarını ve gelecekteki turistik faaliyetleri gerçekleştirme eğilimlerini doğrudan etkilemektedir. Buradan hareketle çalışmada Türkiye'nin en çok ziyaret edilen internet şikayet sitesi 'www.sikayetvar.com'da yer alan turist rehberlerine yönelik sanal şikayetlerin incelenmesi ve en çok yoğunlaşan şikayet konularının tespit edilmesi amaçlanmıştır. Aynı zamanda Türkiye'nin en önemli beş seyahat acentasının bu platformdaki şikayetleri yönetme süreçleri incelenmiştir. Nitel araştırma yönteminin benimsendiği bu çalışmada veriler, www.sikayetvar.com'da yer alan turist rehberlerine yönelik şikayetler taranarak elde edilmiştir. Elde edilen verilere içerik analizi uygulanmış ve dört ana tema belirlenmiştir. Çalışma sonucunda şikayetlerin; 'tutum ve davranış' temasında turist rehberlerinin saygısız ve ilgisiz olmaları, 'bilgi' temasında bilgiyi yeterince aktarmaması, 'deneyim' temasında sorunlara çözüm üretmemesi ve 'diğer' temasında yalan söylemesi konularında yoğunlaştığı tespit edilmiştir. Bu bağlamda, seyahat acentalarının sanal şikayet platformlarını daha profesyonel bir şekilde takip etmeleri ve şikayet sürecini doğru şekilde yönetmeleri önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Turist Rehberi, Sanal Şikayet, sikayetvar.com, Seyahat Acentası, Türkiye.

¹⁶⁰ Anadolu Üniversitesi, dyetgin@anadolu.edu.tr

¹⁶¹ Ankara Üniversitesi, doglu@ankara.edu.tr

¹⁶² Trakya Üniversitesi, gulsellciftci@gmail.com

TURİST REHBERLERİNİN LİDERLİK ROLLERİNE İLİŞKİN BAKIŞ AÇILARININ BELİRLENMESİ: ESKİŞEHİR ÖRNEĞİ

Arş. Gör. Merve ASMADİLİ¹⁶³

Öğr. Gör. Veli Ulaş ASMADİLİ¹⁶⁴

Doç. Dr. Gökçe YÜKSEK¹⁶⁵

ÖZET

Etkili liderlerin sahip olması gereken özelliklerden bazıları, zekâ, yargı gücü, objektif olma, başlatıcı olma, güvenilirlik, işbirlikçi olma, dürüstlük, cesaret, dengeli olma, anlayışlı olmaktır. Turizm rehberliği mesleğinde, yol göstericilik, arabuluculuk ve bilgi vericilik grupların yönetilmesinde ve grup ikliminin kontrol edilmesinde önemlidir. Bu araştırmanın amacı, turist rehberlerinin liderlik rollerine ilişkin bakış açılarının belirlenmesidir. Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini; ANRO'ya kayıtlı ve Eskişehir'de ikâmet eden 31 eylemli rehber oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini, amaçlı örneklem yöntemi ile seçilen 11 kişi oluşturmaktadır. Araştırma kapsamında veri toplama aracı amacıyla turist rehberleri ile derinlemesine görüşmeler yapılmış ve elde edilen veriler; betimsel analiz ve içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Araştırmaya katılan turist rehberleri turist rehberlerinde bulunması gereken özellikler, karakteristik özellikler, fiziksel görünüm, bilgi ve donanım ve beceri ve yetenekler olmak üzere dört boyut altında toplanmıştır. Bir turist rehberinin grubun yönetiminde dikkat edilmesi gereken hususlara ilişkin elde edilen bulgulara göre, turist rehberleri grup iklimini kontrol etmeli, arabulucu ve uzlaşmacı olmalıdır. Turist rehberinin tur süresince gözlem yapması ve grubu bir arada tutması gerekliliği ortaya çıkmıştır. Eskişehir Rehberleri, bir turist rehberinin benimsemesi gereken liderlik tarzının grubun yapısına ve destinasyonun şartlarına göre farklılık gösterdiği bulgulanmıştır. Genel olarak görüş otokratik liderlik tarzı olsa da grubun fikrinin alınması gerektiğini düşünen katılımcılar demokratik liderlik tarzının benimsenmesi gerekliliğine vurgu yapmıştır. Bu araştırmanın, turist rehberlerinin sahip olması gereken özellikler ile liderlik rollerinin belirlenmesi açısından ilgili alanyazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Liderlik Rolü, Turist Rehberi, Grup İklimi, Eskişehir.

¹⁶³ Anadolu Üniversitesi, mervekalyoncu@anadolu.edu.tr

¹⁶⁴ Pamukkale Üniversitesi, ulasasmadili@pau.edu.tr

¹⁶⁵ Anadolu Üniversitesi, gozer@anadolu.edu.tr

TURİST REHBERLERİNİN MUTFAK KÜLTÜRÜ HAKKINDAKİ BİLGİ DÜZEYLERİNİN DESTİNASYON REKABETÇİLİĞİNE KATKISINA DAİR ÇIKARIMLAR

Dr. Öğr. Üyesi Serkan ŞENGÜL ¹⁶⁶

ÖZET

Turizm destinasyonlarının, yoğun rekabet ortamında pazar paylarını arttırabilmesinde alanında yeterli turizm bilgisine sahip uzman kişilerin önemli rolleri bulunmaktadır. Turist rehberleri mesleklerinin özellikleri gereği turizm destinasyonları hakkında oldukça detaylı bilgilere sahip durumdadırlar. Destinasyonların sahip oldukları mutfak kültürleri gerek tek başına çekicilik unsuru oluşturması gerekse diğer çekicilik unsurlarının yanında destekleyici ürün olarak kullanılması nedeniyle turizm destinasyonlarında önemli bir cazibe unsuru konumundadır. Bu nedenle birçok turizm destinasyonu rakipleri ile rekabet edebilirliğini arttırmak amacıyla gastronomi turizmi faaliyetlerine ağırlık vermekte ya da destinasyonda bulunan yöresel mutfak ürünlerini pazarlanabilir mutfak ürünlerine dönüştürmeye çalışmaktadır. Bu çalışmanın amacı turizm rehberlerinin mutfak kültürü hakkındaki bilgilerinin destinasyonun rekabetçiliğine katkısının ortaya koyulmaya çalışılmasıdır. Bu çalışmanın turist rehberlerinin mutfak kültürü konusundaki bilgi düzeylerinin destinasyon rekabetçiliğine katkısına dair çıkarımlar gerçekleştirilmesi nedeniyle alan yazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Çalışma kapsamında turist rehberleri ile ilgili literatürde gerçekleştirilen araştırmalar ele alınarak konu hakkında çıkarımlar gerçekleştirilmiştir. Çalışmada ortaya koyulan sonuçlar doğrultusunda turizm destinasyonlarının politika ve planlamalarını gerçekleştiren yöneticilere ve turist rehberlerine öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Turist Rehberi, Mutfak Kültürü, Destinasyon Rekabetçiliği.

¹⁶⁶ Abant İzzet Baysal Üniversitesi, info@serkansengul.net

MESLEKİ PROFESYONELLİK VE BİR MESLEK MENSUPLARI OLARAK TURİST REHBERLERİ

Doç. Dr. Sebahattin KARAMAN¹⁶⁷

Hediye GÜRİSOY¹⁶⁸

ÖZET

Bu araştırma, turist rehberlerinin mesleki profesyonellik düzeyleri ile sosyodemografik özelliklerinin karşılaştırılması amacıyla yapıldı. Araştırmanın evrenini İzmir Turist Rehberleri Odası'na bağlı eylemli turist rehberleri, örneklemi ise araştırmaya katılmayı gönüllü kabul eden 60 turist rehberi oluşturdu. Veriler, mesleki profesyonellik tutum envanteri ölçeği örnek alınarak hazırlanan ilk bölümde demografik özelliklerin ikinci bölümde ise mesleki profesyonellik ölçek sorularının yer aldığı toplam 25 sorudan oluşan anket formu ile toplandı. Verilerin değerlendirilmesi SPSS 21 paket programı ile, yüzdelik, ortalama, standart sapma hesapları, Kruskal Walls, Mann Whitney-U testleri kullanılarak yapıldı. Veriler, $p < 0,05$ anlamlılık derecesi ile %95'lik güven aralığında değerlendirildi. Turist rehberlerinin mesleki profesyonellik ölçeğinden aldıkları genel paun ortalaması 71.11 ± 3.55 olarak bulunmuştur. Turist rehberlerinin demografik özellikleri ile mesleki profesyonellik ölçeği puan karşılaştırılması sonucunda istatistiksel anlamda bir farklılık bulunmamıştır. Araştırmamızda eğitim durumu lisansüstü olan, 43 yaş ve üzeri yaş grubu ile 6-10 yıl arasında tecrübe sahibi turist rehberlerin profesyonellik tutumlarının daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Turist Rehberi, Profesyonellik, Profesyonel Tutum, Mesleki Profesyonellik.

¹⁶⁷ Balıkesir Üniversitesi, skaraman@balikesir.edu.tr

¹⁶⁸ Balıkesir Üniversitesi, memberhediye@hotmail.com